

pomladanska napoved gospodarskih gibanj 2019

Pomladanska napoved gospodarskih gibanj 2019

Izdajatelj: UMAR, Ljubljana, Gregorčičeva 27

Odgovarja: mag. Marijana Bednaš, v. d. direktorja

Glavna urednica: dr. Tanja Kosi Antolič

Pri pripravi napovedi so sodelovali:

Urška Brodar, Lejla Fajjić, dr. Marko Glažar, mag. Marjan Hafner, mag. Matevž Hribernik, Katarina Ivas, MSc, mag. Lenart Milan Lah, Mojca Koprivnikar Šušteršič, mag. Mateja Kovač, mag. Janez Kušar, Andrej Kuštrin, mag., dr. Jože Markič, Helena Mervic, dr. Ana Murn, mag. Tina Nenadič, Mitja Perko, mag., Jure Povšnar, Dragica Šuc, MSc, Branka Tavčar, mag. Ana Vidrih, mag. Eva Zver

Uredniški odbor: mag. Marijana Bednaš, Lejla Fajjić, dr. Alenka Kajzer, mag. Rotija Kmet Zupančič, mag. Janez Kušar

Oblikovanje, izdelava grafikonov, statistična priloga: Bibijana Cirman Naglič, Mojca Bizjak

Tisk: Eurograf d.o.o.

Naklada: 160 izvodov

Ljubljana, marec 2019

ISSN 2536-362X (tisk)

ISSN 2536-3638 (pdf)

©2019, Urad RS za makroekonomske analize in razvoj

Razmnoževanje publikacije ali njenih delov ni dovoljeno.

Objava besedila in podatkov v celoti ali deloma je dovoljena le z navedbo vira.

Kazalo

Povzetek	4
1. Izhodišča Pomladanske napovedi gospodarskih gibanj 2019	9
1.1. Mednarodno okolje	9
1.2. Viri financiranja	10
1.3. Javne finance	11
2. Napoved gospodarskih gibanj v Sloveniji	12
2.1. Bruto domači proizvod – agregati potrošnje	12
2.2. Dodana vrednost po dejavnostih	15
2.3. Zaposlenost in brezposelnost	16
2.4. Plače	21
2.5. Inflacija	21
2.6. Tekoči račun plačilne bilance	22
3. Tveganja za uresničitev napovedi	23
4. Proizvodna vrzel in rast potencialnega BDP	26
Priloga	
1. Ocena uspešnosti napovedi	28
1.1. Metodologija	28
1.2. Rezultati	28
Statistična priloga	33
Okvir 1: Neizkoriščene (proste) kapacitete na trgu dela	18
Okvir 2: Ocene makroekonomskih posledic izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije	24

Povzetek

Ob umirjanju konjunktura v mednarodnem okolju se bo gospodarska rast letos (3,4 %) in v prihodnjih dveh letih (3,1 % in 2,8 %) postopno umirjala, večji bo pomen domače potrošnje. Gospodarska rast se bo v obdobju 2019–2021 nadaljevala, zanjo pa bosta značilna lani pričeta trenda umirjanja gospodarske rasti ter spreminjanja njene strukture v smeri večjega prispevka domače potrošnje in manjšega prispevka izvoza. Rast *izvoza* se bo še naprej umirjala predvsem zaradi upočasnitve gospodarske rasti v trgovinskih partnericah, z izjemo leta 2020, ko bo rast izvoza malenkost višja zaradi večjega števila delovnih dni. Rast *zasebne potrošnje* se bo letos nekoliko pospešila ob nadaljevanju ugodnih razmer na trgu dela, nato pa se bo ob nižji rasti zaposlenosti postopno umirjala. Še vedno visoka rast *investicij* se bo tudi nekoliko umirila, predvsem v segmentu investicij v stroje in opremo pod vplivom upočasnitve rasti tujega povpraševanja. Nadaljevala pa se bo visoka rast gradbenih investicij, povezana tudi s povečanjem črpanja evropskih sredstev. Ker bo umirjanje rasti *uvoza* ob razmeroma robustni domači potrošnji malo manj izrazito, bo *prispevek menjave s tujino k rasti BDP* rahlo negativen. Umirjanje gospodarske rasti bo malo hitrejše, kot smo predvideli v jesenski napovedi, zlasti zaradi manj ugodnih gibanj v mednarodnem okolju.

Rast izvoza se bo predvsem letos še naprej umirjala in bo v obdobju napovedi nižja od rasti uvoza; presežek na tekočem računu plačilne bilance bo glede na BDP malo nižji, a še vedno okrog 6 %. Umirjanje rasti *izvoza* bo še posebej letos posledica opazne upočasnitve rasti uvoza naših trgovinskih partneric in odsotnosti enkratnih domačih dejavnikov, ki so ugodno vplivali na rast v preteklih dveh letih. Na rast izvoza bodo postopoma skozi zmanjšanje izvozne konkurenčnosti negativno vplivali tudi rastoči stroški dela. Rast *uvoza* se bo umirjala počasneje od rasti izvoza, saj jo bo podpirala nadaljnja rast domače potrošnje. Prispevek *neto izvoza* k rasti BDP bo rahlo negativen. Zniževanje blagovnega presežka bo skupaj z višjim primanjkljajem primarnih in sekundarnih dohodkov v obdobju 2019–2021 nekoliko znižalo presežek na tekočem računu glede na BDP, ki pa bo še vedno okrog 6-odstoten. Presežek v menjavi storitev se bo še naprej povečeval.

Rast zasebne potrošnje se bo letos pod vplivom višje rasti razpoložljivega dohodka gospodinjestev okrepila, v prihodnjih letih pa se bo zaradi postopne upočasnitve rasti zaposlenosti umirjala. Na višjo rast *zasebne potrošnje* bo letos vplivala pospešena rast plač in socialnih transferjev ter nadaljevanje razmeroma visoke rasti zaposlenosti. V prihodnjih dveh letih bo rast trošenja gospodinjestev nekoliko nižja predvsem zaradi zmernejše rasti razpoložljivega dohodka ob nižji rasti zaposlenosti. *Zaposlenost* se bo v obdobju napovedi tako še naprej povečevala, vendar vse počasneje ob upadanju števila delovno sposobnih, vse nižji *brezposelnosti* in bolj umirjeni rasti gospodarske aktivnosti. Vpliv demografskih gibanj na zmanjševanje ponudbe delovne sile bosta nekoliko blažila predvidena postopna krepitev neto migracijskih prilivov in naraščanje stopnje participacije na trgu dela. Rast *plač* se bo predvsem letos nekoliko pa tudi v prihodnjih dveh letih okrepila, nanjo pa bodo poleg omejitev pri ponudbi dela vplivali tudi dogovori s sindikati javnega sektorja in zakonodajne spremembe.

Rast investicij bo v obdobju 2019–2021 še vedno razmeroma visoka. Najhitreje se bodo še naprej povečevale gradbene investicije. Nadaljevala se bo rast *investicij v inženirske objekte*, ki jih bo poleg ostalih javnih projektov spodbujalo črpanje evropskih sredstev, in *investicij v poslovne zgradbe*, ki jih

bo podpirala razmeroma hitra rast storitvenega sektorja. Okrepila pa se bo rast *stanovanjskih investicij*, katerih obseg je še vedno nizek. Ob visoki izkoriščenosti proizvodnih zmogljivosti se bodo še naprej povečevale tudi *investicije v opremo in stroje*. Njihova rast pa bo zaradi upočasnjevanja gospodarske aktivnosti v mednarodnem okolju in povečane negotovosti bolj umirjena.

Rast končne državne potrošnje se bo znižala. Po lanskem povišanju bo postopno zniževanje rasti v obdobju 2019–2021 povezano predvsem z nižjo rastjo zaposlenosti ob pomanjkanju ustreznih kadrov v nekaterih dejavnostih ter izdatkov za blago in storitve.

Inflacija bo ob nekoliko višji rasti cen storitev in neenergetskega blaga ostala zmerna. Postopna krepitev cenovnih pritiskov bo vplivala na *inflacijo*, vendar bo ta letos ob predpostavljenih nižjih cenah nafte ostala podobna kot lani, v prihodnjih dveh letih pa se bo zmerno povišala (okrog 2 %). Za letos pričakujemo predvsem nadaljnjo krepitev rasti cen v segmentu storitev, v prihodnjih letih pa bolj opazno tudi pri neenergetskem blagu.

Ocene proizvodne vrzeli in večina nefinančnih kazalnikov kažejo na zrelo fazo gospodarskega cikla, z umirjanjem gospodarske rasti predvsem pod vplivi iz mednarodnega okolja. *Proizvodna vrzel* bo v obdobju napovedi ostala pozitivna, z vrhom leta 2020. Tudi več ostalih kazalnikov, predvsem nefinančnih, kaže na zrelo fazo gospodarskega cikla, pri čemer se gospodarska rast umirja predvsem pod vplivi iz mednarodnega okolja. Podobno kot proizvodna vrzel kažejo še vedno hitra rast cen na trgu nepremičnin ter visoke vrednosti kazalnikov izkoriščenosti proizvodnih zmogljivosti in pomanjkanja delovne sile. Ostali finančno–cenovni kazalniki pa še naprej dosegajo zmerne stopnje rasti. Poleg cen se tudi obseg bančnih kreditov povečuje počasi, pri podjetjih se je lani celo nekoliko znižal.

Med tveganji, zaradi katerih lahko gospodarska rast odstopa od napovedi v osrednjem scenariju, prevladujejo negativna tveganja v mednarodnem okolju. V razmerah precejšnjih negotovosti so tveganja nižje gospodarske rasti kot v osrednji napovedi povezana s tveganji v globalnem in evrskem gospodarskem prostoru, ki so se od jesenske napovedi nekoliko okrepila. Med globalnimi tveganji gre predvsem za: i) možnost krepitve protekcionističnih ukrepov ZDA in povračilne ukrepe njenih trgovinskih partneric, ii) hitrejše umirjanje gospodarske rasti na Kitajskem od napovedi mednarodnih institucij in iii) hitrejše zaostrovanje globalnih pogojev financiranja od pričakovanj. V evropskem prostoru pa so tveganja povezana z negotovostjo glede časa in načina izstopa Združenega kraljestva iz EU ter njunih prihodnjih gospodarskih odnosov (tveganje t. i. neurejenega oz. trdega brexita), ekonomskimi politikami nekaterih držav (npr. Italije), predvsem na srednji rok pa tudi s političnimi spremembami. Dejavniki v domačem okolju pa so pretežno pozitivni in bi lahko vplivali na nekoliko višjo gospodarsko rast kot v osrednjem scenariju, predvsem na višjo zasebno potrošnjo v primeru sprejetja ukrepov ekonomske politike (npr. pri pokojninah, plačah ali davčni politiki), ki bi pomenili višjo rast razpoložljivega dohodka gospodinjstev.

▮ Napoved glavnih makroekonomskih agregatov Slovenije

	2018	Pomladanska napoved (marec 2019)		
		2019	2020	2021
BRUTO DOMAČI PROIZVOD				
BDP, realna rast v %	4,5	3,4	3,1	2,8
BDP, nominalna rast v %	6,9	6,2	5,7	5,6
BDP, v mrd EUR, tekoče cene	45,9	48,8	51,6	54,4
Izvoz proizvodov in storitev, realna rast v %	7,2	5,1	5,3	4,7
Uvoz proizvodov in storitev, realna rast v %	7,7	6,0	5,8	5,4
Saldo menjave s tujino (prispevek k rasti v o.t.)	0,3	-0,1	0,1	-0,1
Zasebna potrošnja, realna rast v %	2,2	2,9	2,4	2,2
Državna potrošnja, realna rast v %	2,6	2,2	1,9	1,4
Bruto investicije v osnovna sredstva, realna rast v %	10,6	7,7	7,0	7,0
Sprememba zalog in vrednostni predmeti (prispevek k rasti v o.t.)	0,6	0,1	0,0	0,0
ZAPOSLENOST, PLAČE IN PRODUKTIVNOST				
Zaposlenost, statistika nacionalnih računov, rast v %	3,0	2,0	1,0	0,6
Št. registriranih brezposelnih, povprečje leta, v tisoč	78,5	73,8	68,5	62,9
Stopnja registrirane brezposelnosti v %	8,2	7,6	7,0	6,4
Stopnja brezposelnosti po anketi o delovni sili v %	5,1	4,3	3,9	3,7
Bruto plače na zaposlenega, nominalna rast v %	3,4	5,0	5,5	5,5
Bruto plače na zaposlenega, realna rast v %	1,6	3,3	3,5	3,2
- zasebni sektor	2,3	3,3	3,7	3,4
- javni sektor	1,3	3,6	3,1	2,8
Produktivnost dela (BDP na zaposlenega), realna rast v %	1,5	1,4	2,1	2,2
PLAČILNO BILANČNA STATISTIKA				
SALDO tekočega računa plačilne bilance v mrd EUR	3,4	3,2	3,2	3,2
- v primerjavi z BDP v %	7,3	6,5	6,3	5,9
CENE IN EFEKTIVNI TEČAJ				
Inflacija (dec./dec.), v %	1,4	2,2	2,2	2,2
Inflacija (povprečje leta), v %	1,7	1,6	1,9	2,2
Realni efektivni tečaj – deflator stroški dela na enoto proizvoda, rast v %	0,5	0,9	1,3	1,2
PREDPOSTAVKE				
Tuje povpraševanje (uvoz trgovinskih partneric), realna rast v %	4,0	3,4	3,6	3,5
BDP v evrskem območju, realna rast v %	1,8	1,2	1,4	1,3
Cena nafte Brent v USD / sodček	71,0	63,2	62,6	61,4
Cene neenergetskih surovin v USD, rast v %	3,9	-2,0	2,5	0,0
Razmerje USD za 1 EUR	1,181	1,135	1,134	1,134

Vir: Leto 2018 SURS, BS, ECB, EIA, 2019–2021 napoved UMAR.

Pri pripravi Pomladanske napovedi so bili upoštevani statistični podatki, informacije in sprejeti ukrepi, znani do 6. marca 2019.

pomladanska napoved gospodarskih gibanj 2019

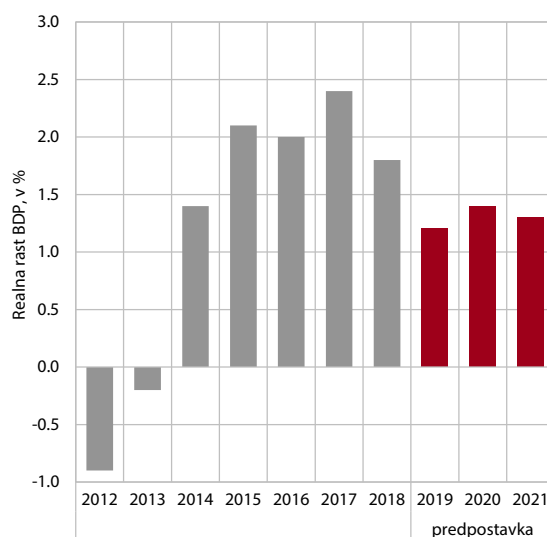
1. Izhodišča Pomladanske napovedi gospodarskih gibanj 2019

1.1 Mednarodno okolje

Pri pripravi napovedi smo upoštevali zadnje napovedi mednarodnih institucij; te za letos kažejo na nadaljnjo upočasnitev gospodarske rasti v trgovinskih partnericah, ki pa bo v prihodnjih letih nekoliko višja. Rasti svetovnega gospodarstva in trgovine sta se lani umirili. To je skupaj s povečano negotovostjo in nekaterimi dejavniki v največjih evropskih gospodarstvih, ki so vsaj deloma začasne narave (motnje v proizvodnji avtomobilov, socialne napetosti in negotovost glede fiskalne politike), upočasnilo rast gospodarske aktivnosti evrskega območja. Mednarodne institucije tako za evrsko območje za letos (1,2 %) pričakujejo nižjo rast BDP kot lani, v naslednjih letih pa bo rast zaradi slabjenja negativnih dejavnikov in tudi ugodnega vpliva več delovnih dni nekoliko višja. Na pomembnejših izvoznih trgih izven evrskega območja se bo lanska razmeroma visoka gospodarska rast nadaljevala z zmernejšim tempom. Napovedi za trgovinske partnerice so manj ugodne kot jeseni, pretežno negativna tveganja za uresničitev napovedi pa še nekoliko izrazitejša kot jeseni. Gre predvsem za možnost dodatnih protekcionističnih ukrepov ZDA, hitrejšega umirjanja kitajske gospodarske rasti od napovedi, nestabilnosti na finančnih trgih in neurejenega izstopa Združenega kraljestva iz EU (pri slednjem izhajamo iz predpostavk napovedi mednarodnih institucij, da v trgovinskih odnosih med Združenim kraljestvom in ostalimi članicami EU ne bo prišlo do pomembnejših sprememb).

V napovedi je upoštevana tehnična predpostavka znižanja povprečne cene nafte letos in nekoliko

■ Slika 1: Bruto domači proizvod v evrskem območju

Vir: Eurostat; predpostavka UMAR.

tudi v prihodnjih dveh letih ter zmerne rasti evrskih cen ostalih surovin.¹ Na podlagi gibanj cen v prvih dveh mesecih in na terminskih trgih smo za leto 2019 upoštevali tehnično predpostavko za povprečno ceno soda nafte brent v višini 63,2 USD/sod, kar glede na predhodno leto pomeni opazen upad. V naslednjih letih je ta predpostavka še nekoliko nižja. Znižanje evrskih cen nafte je nekoliko manj občutno (letos za 7,5 %, v prihodnjih dveh letih pa manj), upoštevajoč tehnično predpostavko tečaja evra do dolarja. Tehnična predpostavka dolarskih cen neenergetskih surovin za letos pomeni 2-odstotni upad, za naslednje leto pa 2,5-odstotno povišanje, v evrskih cenah pa zmerno povišanje v obeh letih. V letu 2021 naj bi njihove cene ostale stabilne.

■ Tabela 1: Predpostavke napovedi glede gospodarske rasti v najpomembnejših trgovinskih partnericah

Realne stopnje rasti, v %	2018	2019		2020		2021
		september 2018	marec 2019	september 2018	marec 2019	marec 2019
EU	1,9	1,9	1,3	1,6	1,5	1,4
Evrsko območje	1,8	1,9	1,2	1,6	1,4	1,3
Nemčija	1,4	1,9	1,0	1,7	1,4	1,3
Italija	0,9	1,1	0,1	1,0	0,7	0,7
Avstrija	2,7	2,1	1,6	1,7	1,6	1,5
Francija	1,5	1,7	1,3	1,6	1,4	1,4
Hrvaška	2,6	2,6	2,6	2,5	2,5	2,3
Rusija	2,3	1,7	1,5	1,7	1,6	1,6

Vir: za leto 2018 prve ocene Eurostata (za države EU) in Consensus Forecasts (za Rusijo); za ostala leta Consensus Forecasts, februar 2019; Eastern Consensus Forecasts, februar 2019; EC Winter Forecast, februar 2019; Focus Economics, februar 2019; IMF World Economic Outlook, oktober 2018; OECD Interim Economic Outlook; ocena UMAR.

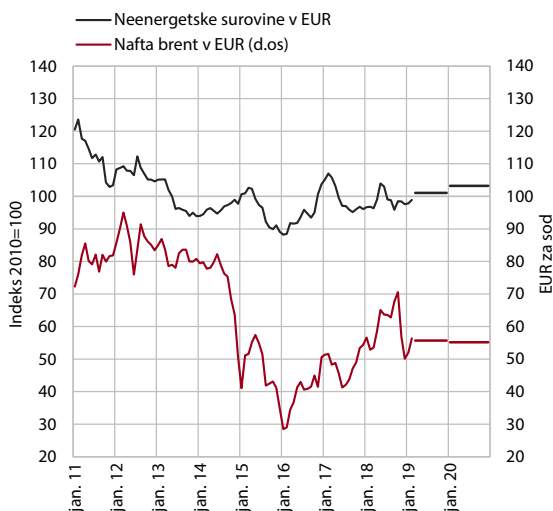
¹ Predpostavka cene nafte je narejena na podlagi povprečnih vrednosti terminskih pogodb in vrednosti tečaja USD/EUR med 1. in 20. februarjem 2019. Predpostavka cen neenergetskih surovin je narejena na podlagi podatkov ECB in ocen mednarodnih institucij, ki so bile razpoložljive do 20. februarja 2019.

Tabela 2: Predpostavke cene nafte, neenergetskih surovin in tečaja USD/EUR

	2018	2019		2020		2021
		september 2018	marec 2019	september 2018	marec 2019	marec 2019
Cene nafte, brent, v USD	71,0	72,2	63,2	69,3	62,6	61,4
Cene nafte, brent, v EUR	60,2	62,8	55,7	60,3	55,2	54,1
Cene neenergetskih surovin, v USD, rast*	3,9	2,0	-2,0	0,0	2,5	0,0
Tečaj USD/EUR	1,181	1,150	1,135	1,150	1,134	1,134

Vir: EIA, IMF, ECB, ocena UMAR.

Opomba: predpostavke so narejene na podlagi povprečnih vrednosti med 1. in 20. februarjem 2019. * Struktura uvoza evrskega območja.

Slika 2: Cene nafte in neenergetskih surovin

Vir: ECB, EIA, preračun UMAR. Opomba: s črto prikazano letno povprečje z upoštevanjem predpostavke napovedi.

1.2 Viri financiranja

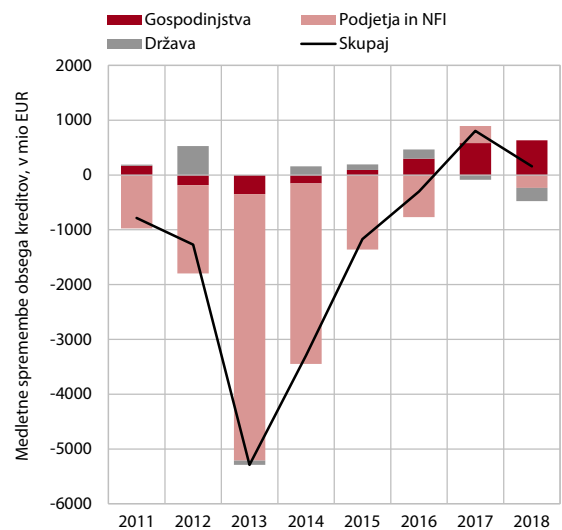
Rast obsega kreditov zasebnemu sektorju je lani ostala skromna, kljub ugodni kombinaciji nizkih obrestnih mer in še vedno visoke rasti gospodarske aktivnosti. Stanje kreditov podjetjem se je ob nadaljnjem razdolževanju nekoliko znižalo. Podjetja z dostopnostjo do virov financiranja v glavnem niso imela večjih težav², za financiranje povečanega obsega investicij in proizvodnje pa so v večji meri kot pred leti uporabljala zadržane dobičke³ in druge nebančne vire financiranja.

² Banka Slovenije (Predstavitev raziskave o dostopnosti finančnih virov za podjetja, februar 2019) ugotavlja, da je bila lani dostopnost do virov financiranja na predzadnjem mestu od devetih dejavnikov, ki so mala in srednja podjetja omejevala pri poslovanju. Med najbolj omejevalnimi dejavniki so bili predpisi ter stroški proizvodnje in dela.

³ Del zadržanih dobičkov nefinančnih družb se je nagnal tudi v bančnih vlogah v slovenskem bančnem sistemu. Njihov naraščajoč obseg (konec leta 2018 je dosegal 6,8 mrd EUR, kar je približno 60 % več kot konec leta 2013) predstavlja pomemben potencialni vir financiranja v prihodnjih letih.

Obseg kreditov *gospodinjstvom* se je v letu 2018 ponovno povečal, a je rast ostala zmerna. Najbolj so se povečali potrošniški krediti, pri katerih so kreditorejmalci izpostavljeni precej višjim obrestnim meram kot bi bili pri drugih oblikah posojil⁴. Rast stanovanjskih kreditov je ostala zmerna.

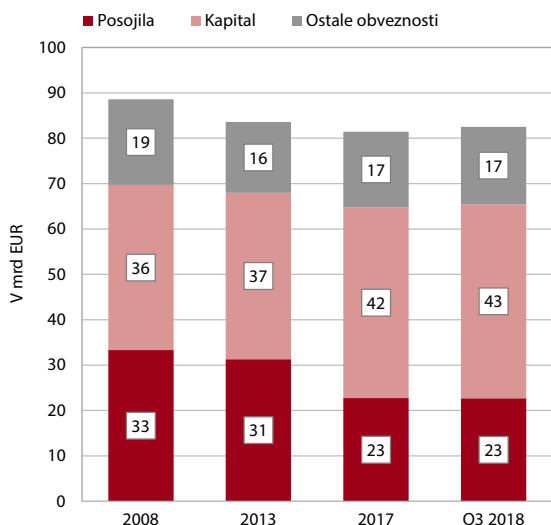
V prihodnjih dveh letih pričakujemo nadaljevanje ugodnih pogojev financiranja⁵ in zmerne rasti obsega bančnih kreditov zasebnemu sektorju, predvsem gospodinjstvom. Povpraševanje gospodinjstev po kreditih bodo prek nadaljnje rasti zasebne potrošnje še naprej spodbujale ugodne razmere na trgu dela. Rast bančnega kreditiranja podjetij bo predvidoma razmeroma nizka, saj bodo podjetja povečanje investicij in proizvodnje predvidoma še naprej financirala tudi z notranjimi in drugimi nebančnimi viri. Njihova zadolženost bo tako ostala nižja kot v obdobju pospešenega zadolževanja pred začetkom krize.

Slika 3: Sprememba obsega kreditov v slovenskem bančnem sistemu

Vir: BS, preračun UMAR.

⁴ Povprečna obrestna mera za potrošniška posojila v Sloveniji presega 5 %, kar je za več kot 2 o. t. več kot pri nekaterih drugih vrstah posojil.

⁵ Marca je ECB napovedala nespremenjene obrestne mere vsaj še do konca leta 2019 in nova likvidnostna posojila evrskim bankam, ki bi prispevala k ohranjanju posojilnih pogojev.

Slika 4: Viri financiranja nefinančnih družb v Sloveniji

Vir: BS.

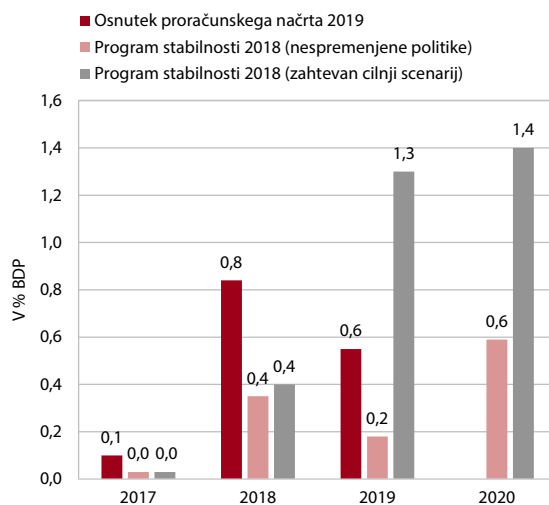
Razmere v bančnem sistemu ostajajo stabilne.

Kapitalska ustreznost bančnega sistema ostaja ugodna in tako ne predstavlja ovire pri kreditni aktivnosti bank. Ta se postopoma krepi, kar ugodno vpliva tudi na rezultate poslovanja bank. Neto obrestni prihodki bančnega sistema so se lani prvič po letu 2014 povečali, povečali pa so se tudi neobrestni prihodki bančnega sistema. Banke namreč pomemben del dobička še vedno ustvarijo predvsem z razgradnjo rezervacij in oslabitev. Odvisnost bank od tujih virov financiranja se še naprej postopoma znižuje, delež obveznosti do tujih bank pa je na začetku leta bil že nižji od 4 % bilančne vsote bančnega sistema.⁶ Nizke obrestne mere pa še naprej vplivajo na poslabševanje ročnosti strukture virov financiranja bančnega sistema. Naraščajo izključno vloge čez noč, ki tako predstavljajo že približno 70 % vlog domačih nebančnih sektorjev. Še naprej se postopoma izboljšuje kakovost bančne aktive.

1.3 Javne finance

Javnofinančne predpostavke pomladanske napovedi za letos in prihodnja leta izhajajo iz sprejetih okvirov in usmeritev. Skromen presežek sektorja država v letu 2017 (0,1 % BDP) se je po oceni Ministrstva za finance leta 2018 povečal na 0,8 % BDP⁷. Nadaljnje izboljšanje je posledica ugodnih gospodarskih gibanj, zlasti na trgu dela, ob katerih se je okreplila rast prihodkov iz davkov in socialnih prispevkov. Rast izdatkov je ob ohranjanju nekaterih v času krize sprejetih ukrepov za zadrževanje

njihove rasti in nadaljnem znižanju izdatkov za obresti ostala nižja od rasti prihodkov, zlasti zaradi pospešitve rasti izdatkov za investicije pa je bila bistveno višja kot leto prej. V napovedi upoštevamo, da bo javnofinančni saldo pozitiven tudi v prihodnjih letih.⁸ Ocenjujemo, da bo rast prihodkov ostala podprta pretežno z rastjo davkov in socialnih prispevkov (ob ohranjanju relativno visoke rasti domače potrošnje, gl. poglavje 2.1), pričakovani pa so tudi višji prilivi iz skladov EU kot v predhodnih letih. Rast izdatkov bo še naprej zaostajala za rastjo prihodkov, zadrževalo pa jo bo nadaljnje zniževanje izdatkov za obresti in verjetno zadrževanje rasti pri kategorijah kot so izdatki za blago in storitve. Glede na zadnje dogovore na področju plač v sektorju država ter sproščanje preteklih in sprejemanje novih ukrepov⁹ na področju socialnih prejemkov pa pričakujemo krepitev rasti teh kategorij izdatkov, in sicer večjo kot v času priprave jesenske napovedi. V primerjavi s predhodnimi leti v obdobju napovedi pričakujemo tudi intenzivnejšo investicijsko aktivnost države.¹⁰

Slika 5: Načrtovani saldo sektorja država

Vir: Osnutek proračunskega načrta 2019, januar 2019, Program stabilnosti 2018, april 2018.

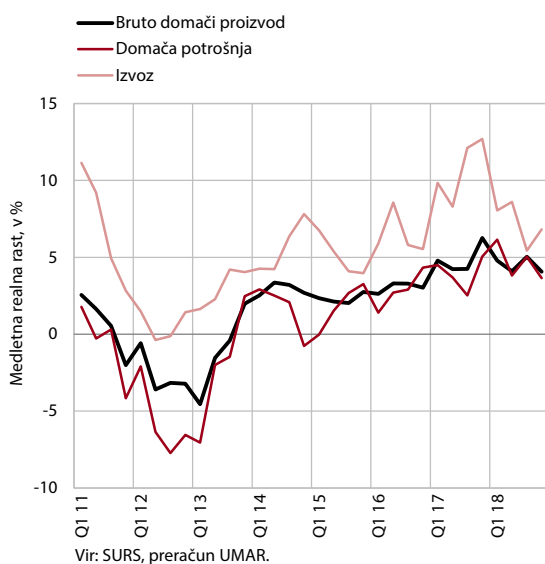
⁶ V letu 2008 so tovrstne obveznosti predstavljale več kot 35 % bilančne vsote bančnega sistema.⁷ Osnutek proračunskega načrta 2019, januar 2019.⁸ Osnutek proračunskega načrta 2019, januar 2019, Program stabilnosti, dopolnitev 2018.⁹ V letu 2019 se z inflacijo uskladijo socialni transferji posameznikom in gospodinjstvom, poleg redne uskladitve pokojnin se izvede tudi izredna uskladitev pokojnin in zvišuje letni dodatek za upokojene. Sproščajo se omejitve za pridobitev državne štipendije ter izplačila nekaterih starševskih nadomestil in prejemkov (materinskega, starševskega in očetovskega nadomestila ter dodatka za veliko družino). Na ravni, ki je veljala v drugi polovici leta 2018, se ohranja znesek minimalnega dohodka. Sprejeta Zakon o osebni asistenci in Zakon o socialnem vključevanju invalidov širita krog upravičencev in višino pomoči, s čimer se dvigujejo izdatki nadomestila za invalidnost in dodatka za pomoč in postrežbo.¹⁰ V drugi polovici programskega obdobja finančne perspektive EU 2014–2020 je pričakovati večji zagon pri črpanju kot doslej, višja sredstva za investicije, financirane iz nacionalnih virov, pa se nakazujejo tudi v sprejetih proračunskih dokumentih.

2 Napoved gospodarskih gibanj v Sloveniji

2.1 Bruto domači proizvod – agregati potrošnje

Gospodarska rast je bila lani ponovno visoka (4,5 %), pod vplivom umirjanja rasti izvozno usmerjenega dela gospodarstva pa je bila pod vrhom iz leta 2017. K rasti je lani še več kot leto prej prispevalo povečanje domače potrošnje. Tako kot leto prej so k temu največ prispevale občutno večje investicije v osnovna sredstva. Rast gradbenih investicij se je še okrepila ob visoki rasti investicij države. Ob nadaljevanju ugodnih razmer¹¹ je visoka ostala tudi rast investicij v opremo in stroje, ki se je sicer proti koncu leta malo umirila. Zasebna in državna potrošnja sta se povečali nekoliko bolj kot v predhodnem letu. Rast zasebne potrošnje, spodbujena z nadaljnjo visoko rastjo zaposlenosti in povečanjem plač ter socialnih transferjev, pa je zaradi krepitve varčevanja ostala zmerna. Rast izvoza in izvozno usmerjenega dela gospodarstva se je lani pričela umirjati, kar je v glavnem posledica upočasnitve rasti gospodarske aktivnosti v trgovinskih partnericah, delno pa tudi izpetja enkratnega učinka uvedbe proizvodnje novega modela osebnega vozila. Posledično je bila gospodarska rast nižja kot leta 2017 (4,9 %), vendar še vedno precej nad dolgoletnim povprečjem in povprečjem v EU¹².

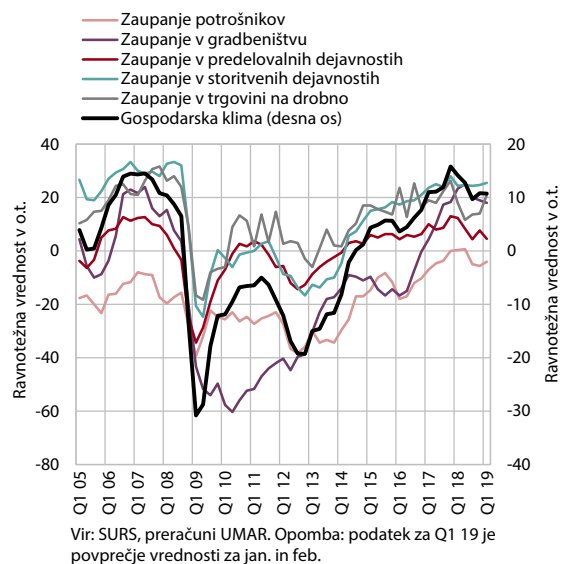
Slika 6: Bruto domači proizvod, domača potrošnja in izvoz

¹¹ Povečanje povpraševanja po proizvodih in storitvah, visoka izkoriščenost proizvodnih zmogljivosti, dobri poslovni rezultati, precej nižja zadolženost podjetij kot v času krize, ugodni pogoji dolžniškega financiranja.

¹² Slovenija je lani po rasti BDP (4,6 %, sezonsko prilagojeno) tretje leto zapored opazno presegla povprečje EU (1,9 %, sezonsko prilagojeno), potem ko je gospodarska aktivnost v času krize upadla bolj kot v večini držav EU. Povprečna rast BDP v Sloveniji je v obdobju 1996–2018 znašala 2,7 %.

Slika 7: Kazalniki zaupanja potrošnikov in podjetij v gospodarstvo

Gospodarska rast se bo letos umirila na 3,4 %, še nekoliko nižja bo v prihodnjih dveh letih (3,1 % in 2,8 %). V obdobju 2019–2021 se bo gospodarska rast nadaljevala, zanjo pa bosta značilna lani pričeta trenda umirjanja in spreminjanja strukture rasti v smeri večjega prispevka domače potrošnje in manjšega prispevka izvoza. Slednje je pretežno posledica upočasnitve gospodarske rasti v mednarodnem okolju, ki bo ključno vplivala na nižjo rast izvoza. Ker bo umirjanje rasti uvoza ob solidni rasti domače potrošnje manj izrazito, bo prispevek menjave s tujino k rasti BDP v obdobju napovedi v povprečju že rahlo negativen. Vrednosti

Slika 8: Bruto domači proizvod Slovenije – izdatkova struktura

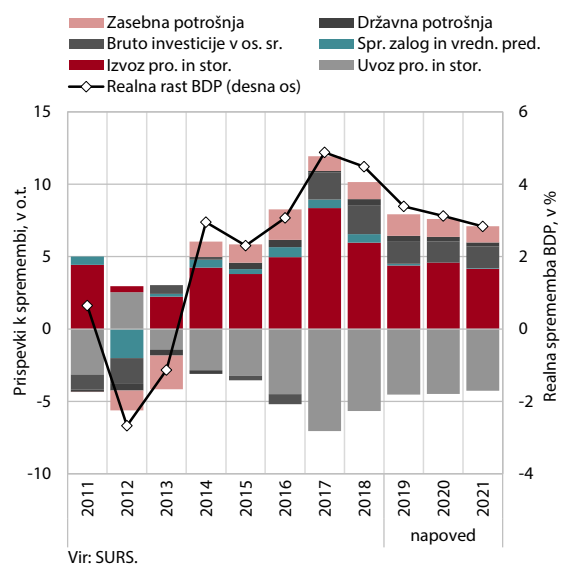

Tabela 3: Napoved gospodarske rasti

Realne stopnje rasti, v %	2018	2019		2020		2021
		september 2018	marec 2019	september 2018	marec 2019	marec 2019
Bruto domači proizvod	4,5	3,7	3,4	3,4	3,1	2,8
Izvoz	7,2	6,6	5,1	7,1	5,3	4,7
Uvoz	7,7	7,1	6,0	7,3	5,8	5,4
Saldo menjave s tujino (prispevek k rasti v o.t.)	0,3	0,3	-0,1	0,5	0,1	-0,1
Zasebna potrošnja	2,2	2,6	2,9	2,2	2,4	2,2
Državna potrošnja	2,6	2,0	2,2	1,5	1,9	1,4
Bruto investicije v osnovna sredstva	10,6	8,5	7,7	7,5	7,0	7,0
Sprememba zalog in vrednostni predmeti (prispevek k rasti v o.t.)	0,6	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0

Vir: SURS, 2019–2021 napoved UMAR.

Opomba: napoved upošteva medletne razlike v številu delovnih dni, ki so v 2020 velike (povečanje za 6).

kazalnikov gospodarskega razpoloženja, ki so še vedno nad dolgoletnimi povprečji, skupaj z ostalimi kazalniki kažejo na nadaljevanje solidne rasti domače potrošnje. Rast investicij bo ob nadaljevanju visoke rasti v gradbenem segmentu še vedno razmeroma visoka, v segmentu opreme in strojev pa se bo glede na zadnja tri leta zaradi negativnih vplivov iz mednarodnega okolja umirila. Rast zasebne potrošnje bo v povprečju obdobja napovedi nekoliko višja kot lani, rast državne potrošnje pa se bo upočasnila. Umirjanje gospodarske rasti bo malo hitrejše, kot smo predvideli v jesenski napovedi, kar je pretežno posledica manj ugodnih gibanj v mednarodnem okolju.

Rast zasebne potrošnje se bo letos okrepila, v naslednjih letih pa se bo predvsem zaradi nižje rasti zaposlenosti umirila. Letošnja višja rast zasebne potrošnje bo izhajala iz pospešene rasti plač in socialnih transferjev ter nadaljevanja razmeroma visoke rasti

zaposlenosti. Ob zaupanju potrošnikov precej nad dolgoletnim povprečjem se bo potrošnja še naprej najhitreje povečevala v segmentu trajnih dobrin, pričakujemo pa tudi okrepitev rasti potrošnje storitev. Po letu 2019 bo rast zasebne potrošnje zaradi bolj umirjene rasti razpoložljivega dohodka in nadaljnega varčevanja nekoliko nižja. Počasnejša rast razpoložljivega dohodka gospodinjstev bo posledica pričakovanih nižjih rasti zaposlenosti (glej pogl. 2.3) in socialnih transferjev.

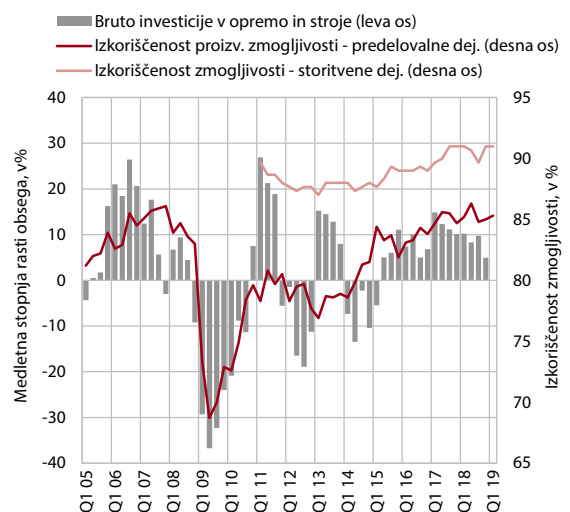
Rast investicij bo v obdobju 2019–2021 še vedno razmeroma visoka. Najhitreje se bodo še vedno povečevale gradbene investicije, vendar podatki o pogodbah nakazujejo, da bo njihova rast zmernejša kot lani. Čeprav bodo nekoliko bolj umirjene, bodo k rasti še naprej največ prispevale investicije v inženirske objekte, ki jih bo poleg ostalih javnih projektov spodbujalo črpanje evropskih sredstev, in investicije v poslovne zgradbe, ki jih

Slika 9: Potrošnja gospodinjestev in nekateri njeni dejavniki

Vir: SURS, preračuni UMAR. Opomba: podatek za Q1 19 pri masi plač in soc. transferjih je vrednost za januar, pri kazalniku zaupanja pa povprečje vrednosti za januar in februar.

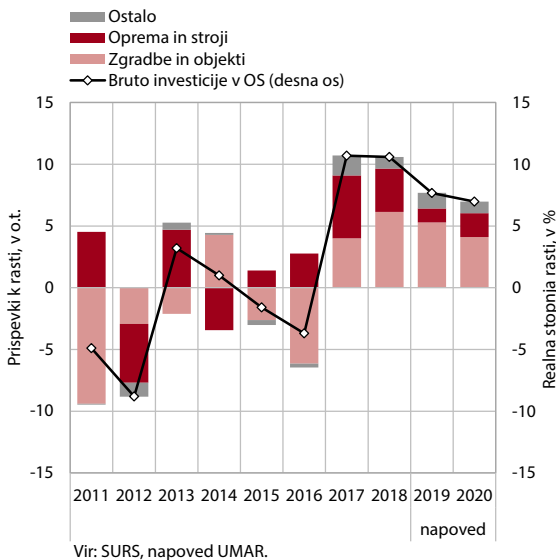
Slika 10: Bruto investicije v opremo in stroje ter izkoriščenost proizvodnih zmogljivosti

Vir: SURS, preračuni UMAR. Opomba: za Q1 19 je pri izkoriščenosti v storit. dej. podano povprečje za jan. in feb.

bo podpirala razmeroma hitra rast storitvenega sektorja. Rast leta 2017 prebujenih *stanovanjskih investicij*, ki so še vedno nizke, se bo letos pospešila. Še naprej se bodo povečevale tudi *investicije v opremo in stroje*, saj izkoriščenost proizvodnih zmogljivosti v predelovalnih dejavnostih ostaja visoka, ugodne pogoje pa poleg rastočega povpraševanja ustvarjajo tudi rast dobičkov podjetij in nizke obrestne mere. Zaradi povečanih tveganj in upočasnjevanja gospodarske aktivnosti v mednarodnem okolju, pa bo njihova rast nižja kot v preteklih treh letih.

Slika 11: Bruto investicije v osnovna sredstva

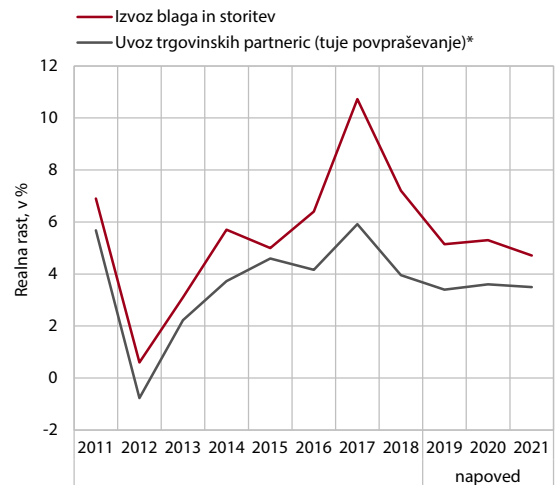
Rast državne potrošnje se bo v obdobju 2019–2021 postopno zniževala. Nižja rast odraža pričakovano upočasnitev rasti zaposlovanja v sektorju država, ki je bila prisotna že v drugi polovici lanskega leta, kjer se v nekaterih dejavnosti (socialno varstvo) soočajo s pomanjkanjem ustreznih kadrov. Pričakujemo tudi nekoliko nižjo rast vmesne porabe, kjer glede na pričakovano pospešitev rasti plač v javnem sektorju¹³ in intenzivnejšo investicijsko aktivnost države v prihodnjih letih pričakujemo zadrževanje rasti.

Rast izvoza se bo letos še naprej umirjala, v prihodnjih dveh letih pa bo ostala podobna letošnji. Letošnja upočasnitev rasti bo predvsem posledica opazno nižje rasti uvoza v naših trgovinskih partnericah in odsotnosti ugodnih začasnih vplivov iz preteklih dveh let (zagon proizvodnje novega modela avtomobila). Predvsem v prihodnjih letih bodo na nižjo rast izvoza skozi zmanjšanje izvozne konkurenčnosti¹⁴ vplivali tudi rastoči stroški dela,

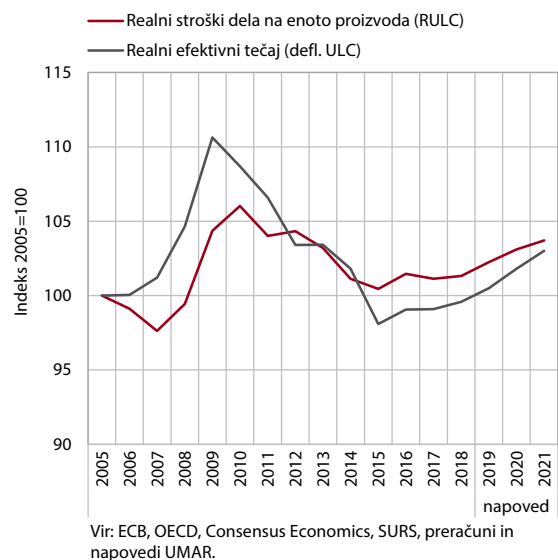
¹³ Pospešitev rasti plač je glavni dejavnik pospešitve nominalne rasti državne potrošnje v naslednjih letih.

¹⁴ Stroškovna konkurenčnost se je po daljšem obdobju relativno ugodnih gibanj začela v drugi polovici leta 2018 poslabševati. To velja predvsem

Slika 12: Izvoz blaga in storitev ter tuje povpraševanje

Slika 13: Stroškovna konkurenčnost

učinek katerih bo leta 2020 ublažil pozitiven vpliv večjega števila delovnih dni. Realna rast izvoza bo še vedno višja od rasti tujega povpraševanja¹⁵, vendar se bo razlika med njima (t. i. izvozna učinkovitost) precej zmanjšala.

za predelovalne dejavnosti, ki so tudi najbolj izvozno usmerjene. V obdobju napovedi se bo pospešena rast plač ob ohranjanju zmerne rasti produktivnosti odrazila v zviševanju stroškov dela na enoto proizvoda (glej Tabela 9 v statistični prilogi), katerih dinamika bo predvidoma manj ugodna kot v povprečju v trgovinskih partnericah.

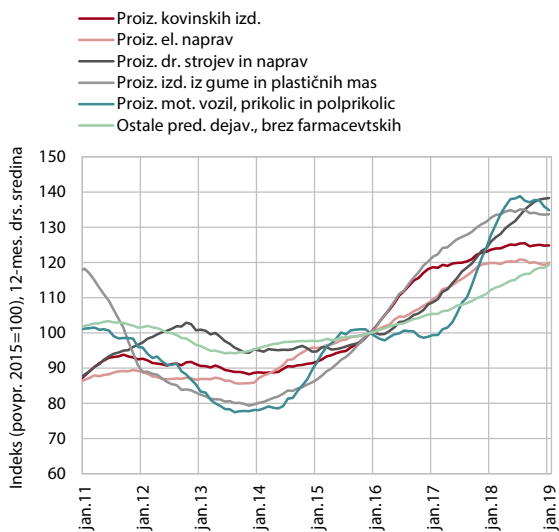
¹⁵ Merjenega kot tehtana rast uvoza trgovinskih partneric.

Tudi rast uvoza se bo v obdobju 2019–2021 upočasnila, najbolj letos, a zaradi razmeroma robustne rasti domače potrošnje nekoliko manj kot izvoz. Uvoz proizvodov in storitev se bo v obdobju napovedi še naprej povečeval razmeroma hitro, kar povezujemo s še vedno hitro rastjo gradbenih del in investicij ter rastjo zasebne potrošnje, ki bo letos nekoliko pospešila. Rast uvoza bo sicer nižja kot v preteklih dveh letih, kar bo pretežno posledica nižjega uvoza vmesnih proizvodov, vezanih na izvoz, ter nižje rasti investicij v stroje in opremo.

2.2. Dodana vrednost po dejavnostih

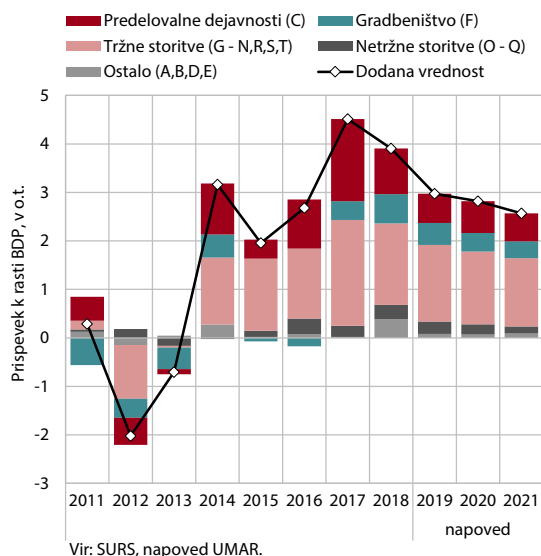
Rast dodane vrednosti je bila tudi lani razmeroma visoka, kljub bolj umirjeni rasti izvozno usmerjenih dejavnosti. Dodana vrednost se je leta 2018 povečala v vseh dejavnostih, vendar je bila rast v večini nižja kot leto prej (skupno 3,4 %; 2017: 4,5 %). Umirjanje rasti skupne dodane vrednosti je bilo predvsem posledica nižje rasti v večini bolj izvozno usmerjenih dejavnosti (predelovalne dejavnosti in nekatere storitve poslovnega svetovanja) in dejavnosti, ki so pomembno vezani na mednarodno blagovno menjavo (promet in skladiščenje). Glavni razlog je upočasnitev rasti tujega povpraševanja, v avtomobilski industriji pa tudi izpetje učinka enkratnih domačih dejavnikov (zagon proizvodnje novega modela avtomobila v letu 2017). Rast dodane vrednosti v ostalih storitvenih dejavnostih je ob robustnem domačem povpraševanju ostala podobna kot predhodno leto, v gradbeništvu pa se je po predlanskem zagonu rasti še okrepila, in to v vseh treh segmentih (inženirski objekti ter poslovne in stanovanjske zgradbe).

Slika 14: Obseg proizvodnje predelovanih dejavnostih po panogah

Rast dodane vrednosti se bo v obdobju 2019–2021 nadalje umirjala, najbolj izrazito letos. Pod vplivom predvidene pospešitve rasti zasebne potrošnje letos pričakujemo okrepitev rasti dodane vrednosti v gostinstvu in storitvenih dejavnostih, ki so povezane s preživljanjem prostega časa. Še vedno visoka, ne pa več dvomestna, bo rast dodane vrednosti v gradbeništvu; še naprej se bo povečevala gradnja tako zasebnih kot javnih nestanovanjskih zgradb in objektov, še hitreje kot lani pa stanovanjska gradnja. Rast dodane vrednosti v večini ostalih dejavnosti, predvsem najbolj izvozno usmerjenih predelovalnih dejavnosti, bo nižja kot v preteklih dveh letih. Predvsem letos, ko bo umirjanje rasti največje, bo to pretežno odraz nadaljnje upočasnitve gospodarske rasti v trgovinskih partnericah, v avtomobilski industriji pa tudi odsotnosti ugodnih začasnih vplivov iz prejšnjih dveh let. V prihodnjih letih bodo na postopno umirjanje rasti v predelovalnih dejavnostih vse bolj vplivali pomanjkanje ustrezno usposobljenih delavcev in s tem povezani pritiski rastočih stroškov dela na izvozno konkurenčnost; leta 2020 bo te neugodne vplive sicer blažil pozitiven vpliv večjega števila delovnih dni. Rast dodane vrednosti se bo letos in v prihodnjih dveh letih še naprej umirjala tudi v storitvenih dejavnostih, vezanih na mednarodno menjavo blaga (trgovina na debelo ter promet in skladiščenje). Zaradi pomanjkanja kadrov v socialnem varstvu, se bo rast dodane vrednosti upočasnila tudi v javnih storitvah.

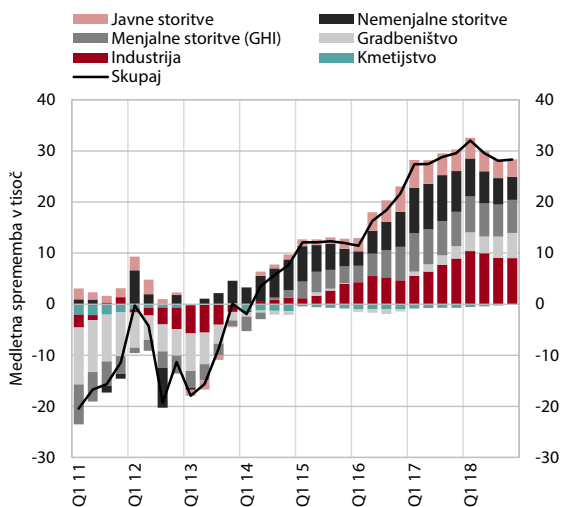
Slika 15: Prispevki k rasti BDP

2.3 Zaposlenost in brezposelnost

Po lanski visoki rasti zaposlenosti¹⁶ se bo ta letos in v prihodnjih dveh letih postopoma umirjala, na kar bosta vplivala nižja rast gospodarske aktivnosti, vedno bolj pa tudi demografska gibanja. Ob visoki gospodarski rasti je lani rast zaposlenosti ostala visoka, število zaposlenih oseb pa je najvišje doslej. K temu je ob vse bolj omejeni ponudbi delovne sile pripomoglo zlasti zaposlovanje tujih državljanov¹⁷, deloma pa tudi večje vključevanje na trg dela tistih oseb, ki do takrat niso aktivno iskali zaposlitve. Rast zaposlenosti je bila tudi lani široko osnovana, saj se je povečala v vseh dejavnostih zasebnega sektorja, po letih nestanovitne rasti še posebej v gradbeništvu, znova tudi v predelovalnih dejavnostih, trgovini in gostinstvu.¹⁸ Skupna rast zaposlenosti bo letos pod vplivom umiritve gospodarske aktivnosti in manjšega obsega prostih kapacitet (glej okvir 1)¹⁹ na trgu dela nekoliko nižja, kar nakazujejo tudi kratkoročni kazalniki pričakanega zaposlovanja. Proti koncu obdobja napovedi se bo rast zaposlenosti še bolj umirila, na kar

Slika 16: Struktura spremembe zaposlenosti

Vir: SURS; preračuni UMAR.

Opomba: zaposlenost po nacionalnih računih.

¹⁶ Zaposlenost po statistiki nacionalnih računov.

¹⁷ Rast števila delovno aktivnih tujih državljanov je bila leta 2018 18,4-odstotna, rast delovno aktivnih slovenskih državljanov pa 1,8-odstotna. Delež tujih državljanov v skupnem številu delovno aktivnih je znašal 9,6 %, glede na leto prej pa se je povečal za 1,2 o. t. Tuji državljanji so k rasti skupnega števila delovno aktivnih medletno prispevali 48,7 %, ob koncu leta pa že okoli 60 %. Višja rast števila delovno aktivnih tujih državljanov je prisotna od 2014 kot posledica močne rasti aktivnosti v dejavnostih, ki tudi sicer izstopajo po deležu delovno aktivnih tujcev (promet in skladiščenje, gostinstvo, predelovalne ter zaposlovalne dejavnosti).

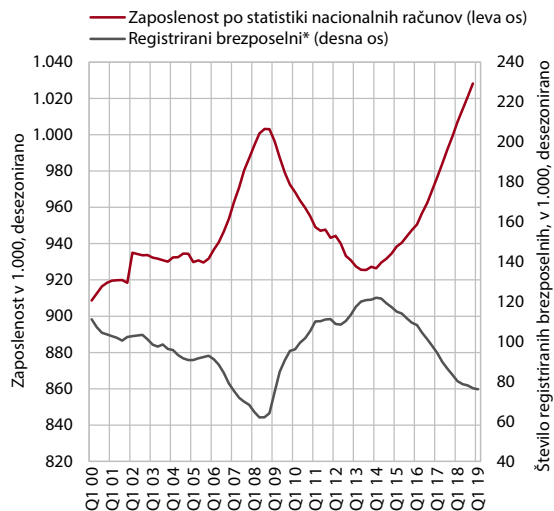
¹⁸ Dejavnosti, kjer je bila zaposlenost medletno nižja, so finančna in zavarovalniška dejavnost ter kmetijstvo.

¹⁹ Na nezmožnost zapolniti delovna mesta kaže tudi stopnja prostih delovnih mest, ki se je v zadnjem četrletju letos ohranila na visoki ravni. Zabeleženih je bilo nekaj okoli 17,5 tisoč prostih delovnih mest, kar je za 13 % več kot v enakem obdobju lani.

bo po naši oceni vplivalo nadaljnje zmanjševanje obsega razpoložljive delovne sile zaradi demografskih gibanj, ki zmanjšujejo število prebivalcev v delovno aktivni starosti. Te pritiske bo nekoliko blažila predvidena postopna krepitev neto migracijskih prilivov in naraščanje stopnje participacije na trgu dela (t. j. delež delovno sposobnih, ki delajo ali aktivno iščejo zaposlitev). Razmere na trgu dela bodo zaradi tega predstavljale vedno večjo omejitev za rast dodane vrednosti.

Število registriranih brezposelnih se bo v obdobju 2019–2021 nadalje zmanjševalo. Zmanjšanje njihovega števila je bilo lani ponovno opazno, a nekoliko manjše kot leto prej. K temu je po naši oceni prispeval nekoliko večji priliv med brezposelne zaradi izteka pogodb za določen čas (zlasti v prvi polovici leta) in umirjanje zaposlovanja iz brezposelnosti. Slednje bi lahko bila posledica manjšega števila ustreznih iskalcev dela za zaposlitev. Zniževanje brezposelnih se je nadaljevalo tudi v prvih dveh mesecih letos – konec februarja je bilo v evidenci 80.755 oseb, kar je 5,8 % manj kot v enakem obdobju lani. Število brezposelnih se bo letos in v prihodnjih dveh letih še zmanjševalo, a počasneje kot v preteklem obdobju. Na to bo ob nekoliko manjši rasti zaposlenosti vplivala tudi vse nižja brezposelnost, ki bo pod dolgoročno oz. ravnovesno ravno, kar nakazuje na vedno bolj omejeno ponudbo na trgu dela.

Slika 17: Število zaposlenih in število registriranih brezposelnih oseb

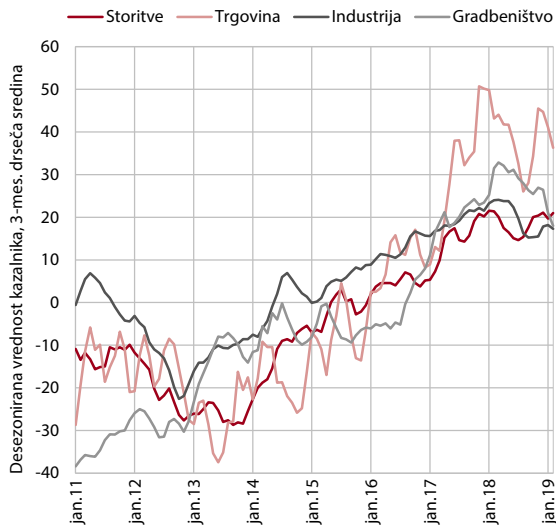
Vir: SURS, ZRSZ, preračuni UMAR. Opomba: *podatek za Q1 19 je povprečje za januar in februar.

Tabela 4: Napoved zaposlenosti in brezposelnosti

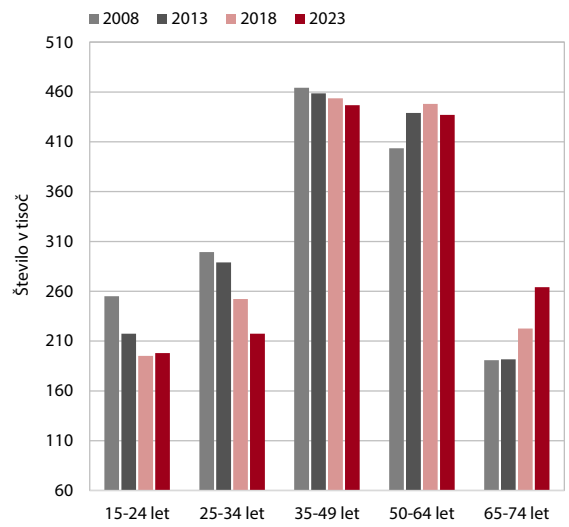
v %	2018	2019		2020		2021
		september 2018	marec 2019	september 2018	marec 2019	marec 2019
Zaposlenost po SNA, rast	3,0	1,5	2,0	0,8	1,0	0,6
Število registriranih brezposelnih, povprečje v letu v tisoč	78,5	73,9	73,8	69,3	68,5	62,9
Stopnja registrirane brezposelnosti	8,2	7,7	7,6	7,2	7,0	6,4
Stopnja brezposelnosti po anketi o delovni sili	5,1	4,9	4,3	4,4	3,9	3,7

Vir: SURS, 2019–2021 napoved UMAR.

Slika 18: Pričakovanja o zaposlovanju v prihodnjih 12 mesecih

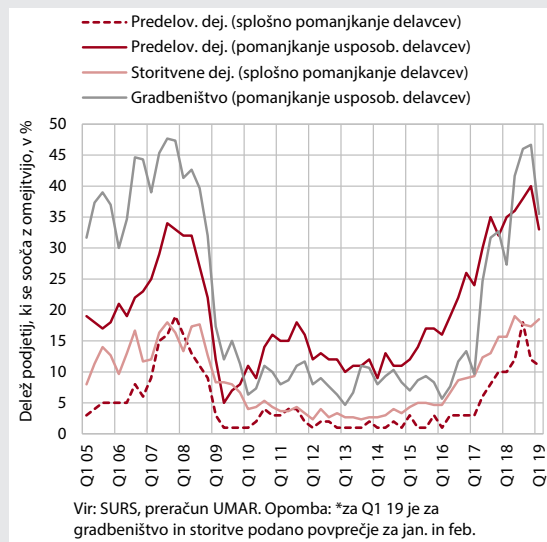
Slika 19: Prebivalstvo (15–74 let) po starostnih skupinah

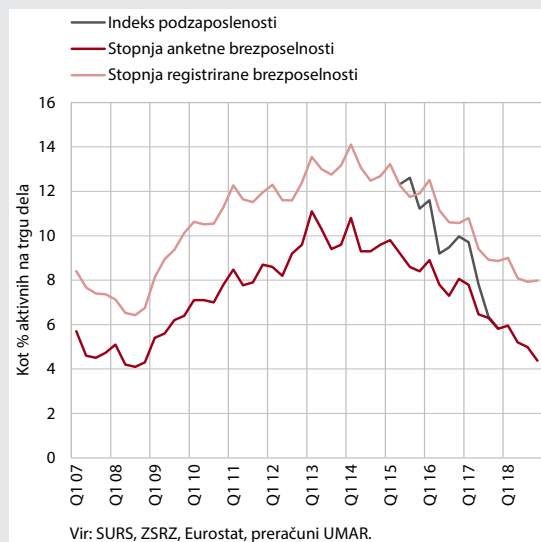
Okvir 1: Neizkoriščene (proste) kapacitete na trgu dela

Precejšen delež podjetij se ob visoki ravni zaposlenosti in demografskih spremembah sooča s pomanjkanjem ustreznih usposobljenih delavcev. Število zaposlenih, ki je konec leta 2017 preseglo predkrizni vrh, se je leta 2018 še naprej hitro povečevalo. V razmerah postopnega zmanjševanja števila delovno sposobnega prebivalstva¹ je to vplivalo na nadaljnje povečanje deleža podjetij, ki poročajo o pomanjkanju delavcev, kljub povečanju participacije na trgu dela in večjemu prilivu tujih delavcev. Teh podjetij je že okoli polovica. Pomanjkanje ustreznih kandidatov za zaposlitev² je skladno z anketnimi podatki glavnik dejavnik omejevanja aktivnosti v predelovalnih dejavnostih in pomemben, ne pa glavni, v gradbeništvu in v storitvenih dejavnostih. Takšno pomanjkanje se v poslovanju podjetij najpogosteje kaže s povečanim obsegom dela že zaposlenih in zavračanjem naročil (ZRSZ, 2018). Umirjanje rasti gospodarske aktivnosti kratkoročno ta problem sicer nekoliko blaži, vendar se bodo pod vplivom demografskih trendov podobna gibanja nadaljevala tudi v prihodnje. To bi lahko pomembno omejilo zmožnost podjetij za rast in razvoj ter zmanjšalo dolgoročni potencial za gospodarsko rast.

Slika 20: Delež podjetij, ki poročajo o pomanjkanju delavcev

Slika 21: Stopnja anketne in registrirane brezposelnosti ter indeks podzaposlenosti

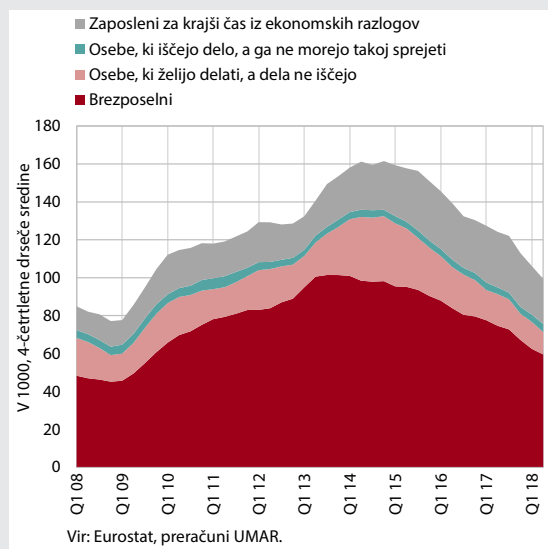
V nadaljevanju podajamo oceno, kolikšne so še neizkoriščene (proste) kapacitete na slovenskem trgu dela glede na različne kazalnike in kakšna je dinamika njihovega zmanjševanja.

Stopnja brezposelnosti, ki je najbolj osnovno merilo obsega prostih kapacitet na trgu dela, se je znižala pod ocenjeno dolgoročno raven. Predvsem zaradi rasti zaposlenosti se je stopnja anketne brezposelnosti lani (5,1 % aktivnih) po petih letih upadanja znižala pod ocenjeno dolgoročno oz. ravnovesno raven³, kar je eden od pokazateljev povečanih omejitev ponudbe na trgu dela. Vse nižja je tudi stopnja registrirane brezposelnosti (8,2 %), ki pa je zaradi manj strogih kriterijev brezposelnosti višja od anketne. Brezposelnost kot najpogosteje uporabljan kazalnik prostih kapacitet na trgu dela pa ima zaradi svoje ozke definicije⁴ več pomanjkljivosti, saj: (i) ne zajame že zaposlenih oseb, ki bi želeli povečati ali zmanjšati svoj obseg dela, (ii) ne zajame vseh delovno sposobnih oseb, ki sicer ne delajo, a bi se lahko delovno aktivirali, in (iii) ne upošteva velikih razlik v zaposlitvenih možnostih med različnimi kategorijami oseb.

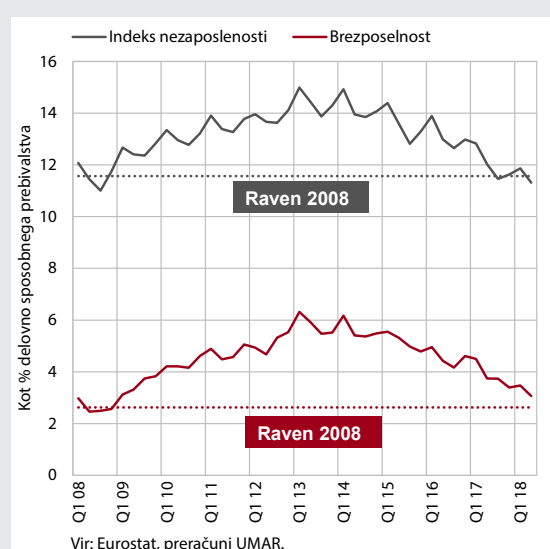
Poleg brezposelnih oseb bi k povečanju obsega dela lahko prispevali še nekateri drugi delovno sposobni, katerih število se v zadnjih letih prav tako hitro zmanjšuje. Ocenjujemo, da brezposelne osebe (57 tisoč⁵) predstavljajo zgolj dve tretjini obsega prostih kapacitet (v številu oseb) na trgu dela. K povečanju števila delovno aktivnih lahko poleg *brezposelnih* oseb prispeva tudi del delovno sposobne populacije (15–74 let), ki trenutno ni aktiven na trgu dela, vendar je s trgom dela v določenem stiku. Sem sodijo: (i) *neaktivne osebe, ki so na voljo za delo, vendar ga zaradi izgube motivacije ne iščejo*, in (ii) *neaktivne osebe, ki delo iščejo, vendar ga zaradi različnih razlogov ne morejo takoj sprejeti*. K povečanju skupnega števila opravljenih delovnih ur pa lahko poleg že omenjenih kategorij vplivajo tudi *zaposleni za krajši delovni čas iz ekonomskih razlogov*, pri čemer gre za zaposlene osebe, ki jim kljub želji ni uspelo dobiti dela za polni delovni čas. Osebe iz teh treh kategorij (v prvem polletju 2018 skupaj 35 tisoč⁶) skupaj z brezposelnimi (57 tisoč) poenostavljeno predstavljajo neizkoriščene kapacitete na trgu dela (92 tisoč oseb)⁷. Njihovo število je bilo v drugem četrtletju 2018 glede enako obdobje 2014 manjše za 44 %, pri čemer se je pod vplivom ugodnejših razmer na trgu dela relativno najbolj zmanjšalo število neaktivnih oseb, ki želijo delati, a dela ne iščejo.

Širši meri prostih kapacitet na trgu dela kažeta na malo več neizkoriščenega potenciala, se pa tudi njune vrednosti hitro znižujejo. Najpogosteje uporabljeni širši meri prostih kapacitet na trgu dela, ki popravljata pomanjkljivosti merjenja le s stopnjo brezposelnosti, sta: *indeks podzaposlenosti* (angl. *underemployment rate/index*; Bell in Blanchflower, 2013) in *indeks nezaposlenosti* (angl. *non-employment index*; Hornstein et al., 2014). V primerjavi z brezposelnostjo kažeta na večje proste kapacitete na trgu dela, ki pa se prav tako hitro zmanjšujejo.

Slika 22: Obseg prostih kapacitet na trgu dela po skupinah oseb (15–74 let), v 1000

Slika 23: Indeks nazaposlenosti in brezposelnost, % delovno sposobnega prebivalstva (15–74 let)

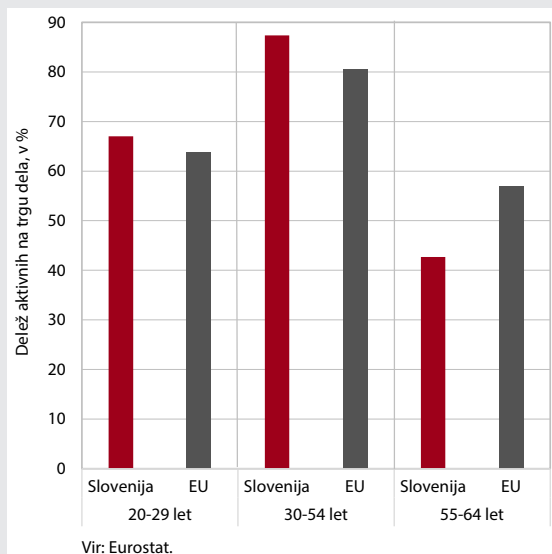
Indeks podzaposlenosti kaže, da so možnosti povečanja števila delovnih ur aktivnega prebivalstva vse bolj omejene. Indeks podzaposlenosti je kazalnik, ki brezposelnost izrazi v delovnih urah in ji doda razliko med zelenim in dejanskim številom opravljenih ur delovno aktivnih oseb. Kadar vsota dodatno zelenih ur dela presega vsoto dejansko opravljenih ur delovno aktivnih oseb, je indeks višji od stopnje brezposelnosti, in obratno. V krizi in prvih letih okrevanja se je delež delovno aktivnih oseb, ki bi želeli delu nameniti več ur, opazno povečal (iz 15,8 % v 2008 na 28,1 % v 2015), kar bi lahko med drugim bila posledica zniževanja oz. skromne rasti plač in zaostrenega finančnega položaja drugih oseb v gospodinjstvu. V zadnjem obdobju pa se ob ugodnih razmerah na trgu dela delež zmanjšuje. Kazalnik, za katerega so podatki na voljo samo od leta 2015, kaže na še hitrejše zmanjševanje prostih kapacitet kot stopnja brezposelnosti. Pomanjkljivost indeksa podzaposlenosti je, da ne upošteva tudi dela neaktivnega prebivalstva, ki je prav tako povezano s trgom dela.

Indeks nezaposlenosti kaže, da proste kapacitete poleg brezposelnih predstavljajo predvsem študentje in starejši neaktivni. Indeks nezaposlenosti je širše merilo obsega prostih kapacitet od brezposelnosti, saj vključuje tudi določene kategorije neaktivnih oseb in upošteva različno verjetnost njihovega prehoda v delovno aktivnost. Prednosti indeksa nezaposlenosti kot mere prostih kapacitet na trgu dela sta: (i) da za razliko od brezposelnosti pravilno upošteva, da lahko poleg brezposelnih k večjemu obsegu dela prispevajo tudi nekatere druge skupine delovno sposobnih, kot so šolajoči, upokojeni, neaktivni zaradi izgube motivacije po iskanju zaposlitve in drugi neaktivni, in (ii) da upošteva,

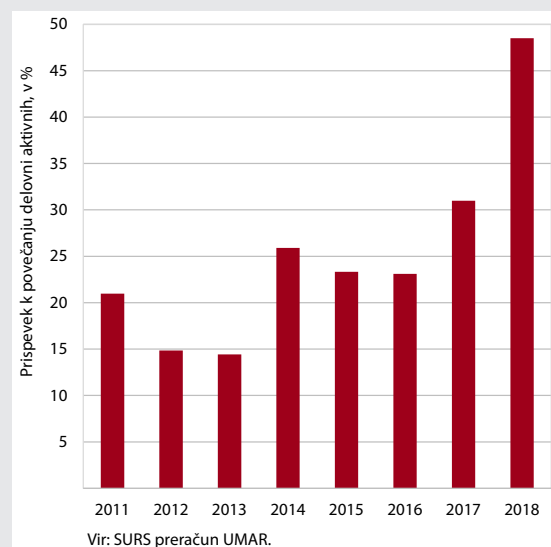
da se te skupine razlikujejo v zaposlitvenih možnostih. Izmed nezaposlenih imajo najvišjo verjetnost prehoda tisti, ki so šele pred kratkim postali brezposelni, medtem ko imajo dolgotrajno brezposelni in predvsem neaktivni (najbolj izrazito upokojenci) nižjo verjetnost. Pri izračunu indeksa nezaposlenosti imajo te skupine ustrezno nižjo utež. Delež vseh nezaposlenih oseb v celotnem prebivalstvu (v starosti 15–74 let) je v drugem četrtletju 2018 znašal 40 %, po uteževanju pa se ta delež zmanjša na 11 %. Čeprav s stopnjo brezposelnosti ni neposredno primerljiv, nakazuje na opazno večje neizkoriščene kapacitete na trgu dela. Te so precejšnje predvsem v segmentu starejših, pri katerih je stopnja delovne aktivnosti precej nizka.

Pomanjkanje delavcev bi lahko srednjeročno omilili s povečanjem zaposlenosti mladih in starejših, povečanjem priliva tujih delavcev, ustreznim usposabljanjem ter povečanjem spodbud za delo. Stopnja delovne aktivnosti starejših (55–64 let) v Sloveniji je med najnižjimi v EU, kar kaže na to, da je pri njihovi delovni aktivaciji še precej maneverskega prostora. K rasti zaposlenosti lahko pomembno prispeva tudi večji neto priliv tujih delavcev. V letu 2018 so namreč tuji državljani k skupnemu povečanju števila delovno aktivnih prispevali okoli polovico. Spodbujanje ugodnih selitvenih gibanj (spodbujanje priseljevanja in delovanje v smeri zmanjšanja odseljevanja) bi lahko upočasnilo negativni vpliv demografskih trendov na ponudbo delovne sile. Pomanjkanje delavcev bi lahko blažila tudi bolj obsežna in učinkovita aktivna politika zaposlovanja, in sicer s spodbujanjem prehoda ranljivejših skupin prebivalstva (npr. dolgotrajno brezposelnih) v delovno aktivnost in zmanjšanjem vrzeli med potrebnimi in dejanskimi veččinami iskalcev zaposlitve (angl. *skills mismatch*), ki jih delodajalci pogosto navajajo kot razlog za nezapolnitev prostih delovnih mest.

! Slika 24: Stopnje delovne aktivnosti po starostnih skupinah

! Slika 25: Prispevek tujih državljanov k skupnemu povečanju števila delovno aktivnih

¹ V Sloveniji se je število delovno sposobnih prebivalcev (vse osebe v starosti 15–64 let) začelo zmanjševati v 2011. Ti negativni učinki v času krize še niso bili neposredno vidni na rasti zaposlenosti zaradi večjega števila brezposelnih in skromnega zaposlovanja, izrazili so se šele v zadnjih letih ob hitri rasti povpraševanja po delu.

² Na nezmožnost zapolniti delovna mesta kaže tudi stopnja prostih delovnih mest, ki se je v lanskem letu nadalje povečala.

³ Zanj se najpogosteje uporablja izraz naravna stopnja brezposelnosti oz. NAWRU. Povečevanje vrzeli med dejansko stopnjo brezposelnosti in NAWRU običajno povežemo s ciklično fazo gospodarstva, ko zaradi izkoriščenosti kapacitet na trgu dela začnejo naraščati inflacijski oz. plačni pritiski.

⁴ Po definiciji Mednarodne organizacije dela (ILO) so brezposelne tiste osebe, ki v zadnjem tednu pred anketiranjem niso delale (niso opravile nikakršnega dela za plačilo), vendar aktivno iščejo delo (so se zglasile na zavodu za zaposlovanje ali poslale prošnjo za zazposlitev) in so delo pripravljene v naslednjih dveh tednih tudi sprejeti.

⁵ Anketno brezposelni (metodologija ILO) v prvem polletju 2018.

⁶ Po anketnih podatkih je med vsemi tremi kategorijami največ zaposlenih za krajši čas iz ekonomskih razlogov, katerih število je v zadnjih treh letih razmeroma stabilno. Preostali del so večinoma tiste neaktivne osebe, ki želijo delati, a dela ne iščejo; njihovo število se je v zadnjih treh letih hitro zmanjševalo, saj je zanje značilno, da se ob izboljšanju splošnih zaposlitvenih razmer lahko hitro vrnejo na trg dela.

⁷ Ta širši pristop k ocenjevanju prostih kapacitet upošteva dejstvo, da so v preteklem obdobju (2010–2018) neaktivni predstavljali kar dve tretjini vseh prehodov med delovno aktivne, vendar proste kapacitete vsaj nekoliko precenjuje. Izraža jih namreč v številu oseb, brez upoštevanja števila zelenih delovnih ur, in ne upošteva precejšnjih razlik v zaposlitvenih možnostih različnih kategorij oseb.

Tabela 5: Napoved rasti povprečne bruto plače na zaposlenega

Stopnje rasti, v %	2018	2019		2020		2021
		september 2018	marec 2019	september 2018	marec 2019	marec 2019
Bruto plača na zaposlenega - nominalno	3,4	4,9	5,0	5,0	5,5	5,5
- zasebni sektor	4,0	4,8	5,0	5,4	5,7	5,7
- javni sektor	3,0	5,1	5,3	4,2	5,1	5,1
Bruto plača na zaposlenega - realno	1,6	2,8	3,3	2,6	3,5	3,2
- zasebni sektor	2,3	2,6	3,3	3,0	3,7	3,4
- javni sektor	1,3	2,9	3,6	1,8	3,1	2,8

Vir: SURS, 2019–2021 napoved UMAR.

2.4 Plače

Rast plač se je po nekajletnih skromnih rasteh²⁰ lani nekoliko zvišala, tako v zasebnem kot v javnem sektorju. V zasebnem sektorju to povezujemo z ugodnimi poslovnimi rezultati podjetij in precejšnjim pomanjkanjem ustrezno usposobljenih delavcev. Plače so bile medletno višje predvsem v dejavnostih, kjer po razpoložljivih kazalnikih tudi najbolj primanjkuje delavcev, tj. v gradbeništvu, predelovalnih dejavnostih in nekaterih tržnih storitvah. V javnem sektorju je bila rast posledica uresničevanja sprejetih dogovorov s sindikati in visoke rasti v javnih družbah. Skupna rast plač kljub zvišanju ni presegla rasti produktivnosti.

Rast plač se bo predvsem letos, nekoliko pa tudi v prihodnjih dveh letih, okrepila, nanjo pa bodo poleg omejitev pri ponudbi dela vplivali tudi dogovori s sindikati javnega sektorja in zakonodajne spremembe. V zasebnem sektorju bo k rasti povprečne bruto plače poleg pritiskov zaradi pomanjkanja delovne sile in rasti produktivnosti prispeval dvig minimalne plače.²¹ Rast plač se bo pod vplivom sprejetih dogovorov s sindikati²², v manjši meri pa tudi zaradi dvigov minimalne plače²³,

²⁰ Nizka rast nominalnih plač v preteklih letih je bila predvsem posledica nizke rasti cen in produktivnosti, pa tudi razmeroma visoke brezposlenosti in spremenjene panožne strukture zaposlovanja. Glej Jesensko napoved gospodarskih gibanj 2017, stran 15.

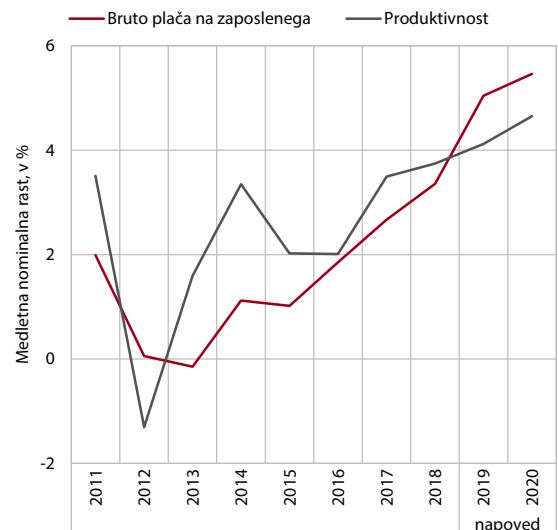
²¹ Zakon o spremembah Zakona o minimalni plači, sprejet decembra lani, je določil višino minimalne plače za prihodnje obdobje. Ta se je s 1. 1. 2019 povišala na 886,63 evrov, s 1. 1. 2020 pa se zvišuje na 940,58 evrov, pri čemer se takrat iz minimalne plače tudi izločijo vsi preostali dodatki ter del plače za delovno uspešnost in plačilo za poslovno uspešnost. Zakon prav tako predvideva, da se z letom 2021 uveljavi formula, ki določa, da mora biti znesek minimalne neto plače za najmanj 20 % in največ 40 % višji od minimalnih življenjskih stroškov (ti so bili v letu 2016 ocenjeni na 613 evrov).

²² Dogovorjene spremembe se med drugim nanašajo na uvrstitev delovnih mest v višje plačne razrede, izplačevanja delovne uspešnosti (redno in zaradi povečanega obsega dela) in zamik napredovanj na december vsakega leta.

²³ Ta bo v obdobju 2019–2021 prisoten v začetku vsakega leta, v letu 2020 pa bodo dodatno iz minimalne plače izločeni še preostali dodatki. Učinek dviga minimalne plače in izločitve dodatkov bo v večji meri vplival na plače v zasebnem sektorju. Po podatkih SURS je bilo v povprečju leta 2018 pri pravnih osebah, ki niso proračunski uporabniki, zaposlenih okoli 32,8 tisoč oseb, ki so prejele plačo v višini minimalne plače, pri pravnih osebah, ki so proračunski uporabniki, pa okoli 7,5 tisoč. V dejavnostih zasebnega sektorja so prejemniki minimalne plače zaposleni predvsem v predelovalnih dejavnostih, trgovini, gradbeništvu, gostinstvu in prometu.

zvišala tudi v sektorju država. Zaradi večjih plačnih pritiskov skupna nominalna rast plač ne bo več zaostajala za rastjo produktivnosti, kot je bilo v splošnem značilno za obdobje pred in po krizi.

Slika 26: Povprečna bruto plača na zaposlenega in produktivnost

Vir: SURS, preračuni in napoved UMAR.

2.5 Inflacija

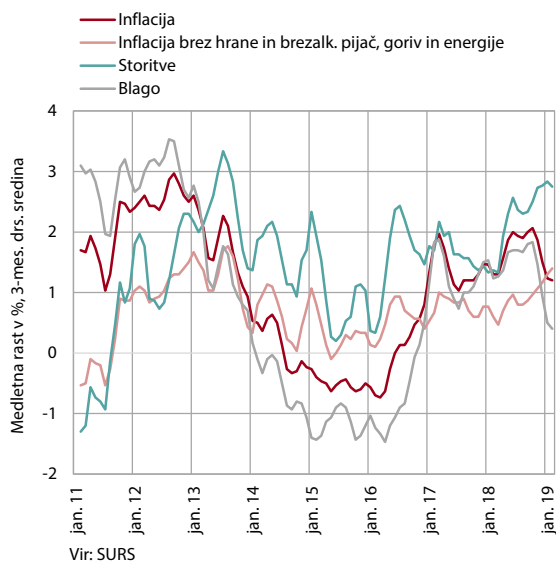
Inflacija bo ob predpostavljanih nižjih cenah nafte letos ostala podobna kot lani, v prihodnjih dveh letih pa se bo ob nekoliko višjih cenah storitev in neenergetskega blaga postopno povišala malo nad 2 %. Rast cen življenjskih potrebščin je bila tudi lani razmeroma nizka. V povprečju leta 2018 (1,7 %) je bila sicer nekoliko višja kot leto prej, k čemur so poleg višje rasti cen storitev prispevale višje cene nafte. Te so proti koncu leta upadle, kar je v zadnjih mesecih znižalo inflacijo. Osnovna inflacija (ki ne upošteva cen energentov in hrane) se je od sredine lanskega počasi povečevala in je februarja letos dosegla 1,4 %, najbolj so jo še vedno zadrževale cene trajnega blaga, ki so sicer prenehale upadati. Pričakujemo, da se bo ob nadaljnji rasti povpraševanja in postopni

Tabela 6: Napoved inflacije

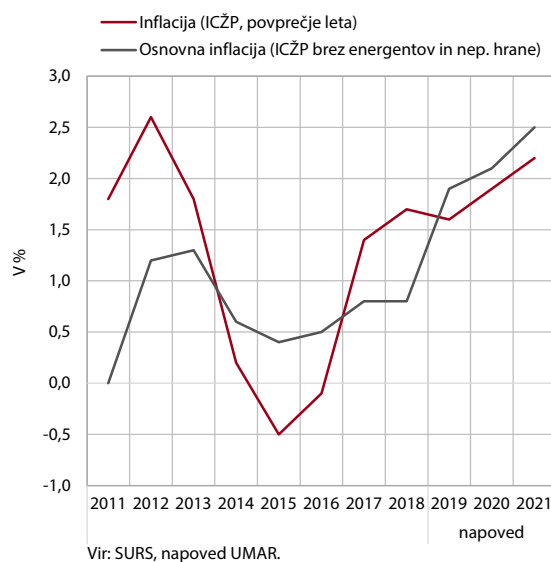
v %	2018	2019		2020		2021
		september 2018	marec 2019	september 2018	marec 2019	marec 2019
Inflacija – dec./dec.	1,4	2,3	2,2	2,4	2,2	2,2
Inflacija – povprečje leta	1,7	2,1	1,6	2,3	1,9	2,2

Vir: SURS, 2019–2021 napoved UMAR.

Slika 27: Medletne rasti cen življenjskih potrebščin

Slika 28: Inflacija in osnovna inflacija

krepitevi stroškovnih pritiskov (zlasti domačih)²⁴ postopno zviševanje rasti cen nadaljevalo, letos predvsem v segmentu storitev, v prihodnjih letih pa bolj opazno tudi pri neenergetskem blagu. Letos se to ob predpostavljenih nižjih cenah energentov še ne bo odrazilo v višji inflaciji (1,6 %), osnovna inflacija pa se bo postopno povečala. V prihodnjih dveh letih se bo ob majhnem negativnem prispevku energentov zmerno povišala tudi povprečna letna inflacija (okoli 2 %). Napovedi inflacije so nekoliko nižje kot jeseni, kar je posledica drugačnih predpostavk glede cen nafte in nižje rasti cen neenergetskega industrijskega blaga.

2.6 Tekoči račun plačilne bilance

Presežek tekočega računa plačilne bilance se bo v obdobju 2019–2021 glede na BDP nekoliko zmanjšal, a bo še vedno blizu 6 %. Ohranjanje visokega presežka glede na BDP je posledica obsežnega varčevanja zasebnega sektorja ob še vedno razmeroma nizki ravni investicij in zmerni zasebni potrošnji. K presežku bosta

še naprej prispevala tako menjava storitev kot tudi blagovna menjava, slednja sicer v manjši meri. Presežek v *blagovni menjavi*, ki se je po večletnem obdobju rasti lani prvič nekoliko znižal, se bo v obdobju napovedi še naprej zniževal. Izvoz blaga bo namreč rasel zmerneje kot njegov uvoz (glej pogl. 2.1), ki ga bo še naprej podpirala tudi razmeroma solidna rast domače potrošnje. Cenovna gibanja na saldo menjave blaga ne bodo imela opaznejšega vpliva.²⁵ Dolgoletni trend povečevanja *storitvenega presežka* se bo nadaljeval (nominalno in tudi glede na BDP), k čemur bosta še naprej ključno prispevala višja presežka v menjavi transportnih storitev in v segmentu potovanj. Primanjkljaj v bilancah *primarnih in sekundarnih dohodkov* se bo predvsem letos (nominalno in glede na BDP) in nekoliko še v prihodnjih letih (nominalno) povečal. Pri primarnih dohodkih bo to predvsem posledica manj prejetih sredstev za kmetijske subvencije iz proračuna EU. Primanjkljaj sekundarnih dohodkov se bo povišal zlasti zaradi znižanja neto prilivov iz proračuna EU.

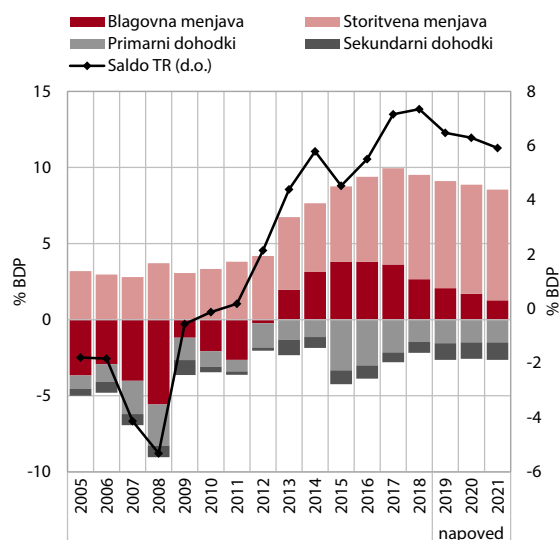
²⁴ Na rast cen blaga bodo pritiskale vse višje cene storitev in višja rast plač, nekoliko pa tudi malo višje predpostavljene cene neenergetskih surovin.

²⁵ Ob razmeroma majhni volatilitosti cen energentov in ostalih surovin, kot izhajajo iz tehničnih predpostavk, bo rast izvoznih in uvoznih cen v obdobju napovedi umirjena, pogoji menjave pa se bodo le malenkost izboljšali. V obdobju 2019–2021 bodo evrske cene nafte (ki ima v uvozu višji delež kot uvozu) v povprečju nižje za 3,4 %, bolj umirjena pa bo tudi rast cen industrijskih proizvajalcev. Cene ostalih primarnih surovin bodo v povprečju višje za 1,5 %.

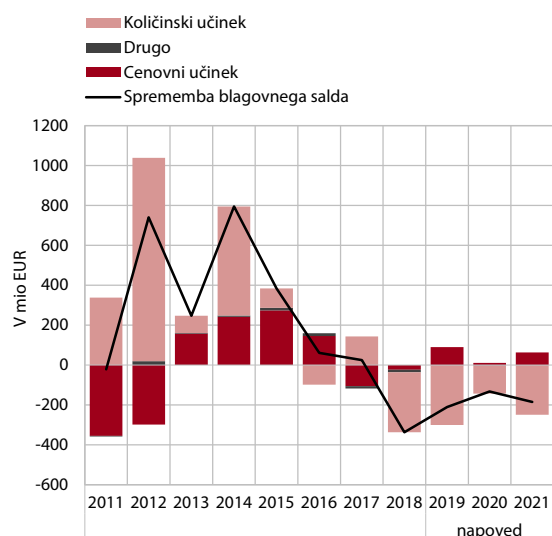
Tabela 7: Napoved tekočega računa plačilne bilance – plačilno bilančna statistika

	2018	2019		2020		2021
		september 2018	marec 2019	september 2018	marec 2019	marec 2019
Tekoči račun, v mio EUR	3.375	3.127	3.162	3.429	3.247	3.220
Tekoči račun, v % BDP	7,3	6,4	6,5	6,7	6,3	5,9

Vir: BS - plačilno bilančna statistika, 2019–2021 napoved UMAR.

Slika 29: Saldo tekočega računa

Vir: BS, preračuni in napoved UMAR.

Slika 30: Dekompozicija spremembe nominalnega blagovnega salda menjave s tujino

Vir: SURS, preračuni UMAR.

3 Tveganja za uresničitev napovedi

Možnost, da bo gospodarska rast nižja kot v osrednji napovedi, je povezana z uresnitvijo katerega od pretežno negativnih tveganj v mednarodnem okolju.

Ta so se od jeseni še nekoliko povečala. V globalnem gospodarskem okolju so povezana predvsem: i) s protekcionističnimi ukrepi in nasplošno nepredvidljivostjo gospodarskih ukrepov ZDA,²⁶ ii) s hitrejšim umirjanjem gospodarske rasti na Kitajskem od predvidenega v zadnjih napovedih mednarodnih institucij in iii) s hitrejšim zaostrovanjem globalnih pogojev financiranja od pričakovanj. V evrskem gospodarskem prostoru pa so povezana z negotovostjo glede časa in načina izstopa Združenega kraljestva iz EU (tveganje t. i. neurejenega oz. trdega brexita), ekonomskimi politikami nekaterih držav (npr. Italije), predvsem na srednji rok pa tudi s političnimi spremembami.²⁷

Dejavniki v domačem okolju na krajši rok nakazujejo na možnost nekoliko višje gospodarske rasti kot v osrednjem scenariju.

Gospodinjstva bi lahko od spremembi varčevalnega obnašanja (t. j. prekinitvi ali obratu trenda povečevanja stopnje varčevanja) za potrošnjo namenila večji delež razpoložljivega dohodka, kot predvidevamo v osrednjem scenariju. Možnost za nekoliko višjo rast zasebne potrošnje od napovedane predstavljajo tudi morebitni novi ukrepi ekonomske politike (npr. pri pokojninah, plačah ali davčni politiki), ki bi pomenili višjo rast razpoložljivega dohodka gospodinjstev. Vplivi na višjo gospodarsko rast bi bili predvsem kratkoročni, negotov pa je njihov vpliv na srednjeročno vzdržnost javnih financ.

²⁶ Nekatere naše največje trgovinske partnerice (predvsem Nemčijo) bi neposredno prizadelo predvsem morebitno zvišanje carin ZDA na uvoz avtomobilov in avtomobilskih delov, kar bi zlasti posredno negativno vplivalo tudi na gospodarsko aktivnost v Sloveniji (glej Jesensko napoved gospodarskih gibanj 2018, Okvir 3). Na gospodarsko rast trgovinskih partneric in s tem Slovenije bi negativno vplivalo tudi stopnjevanje carinske vojne med ZDA in Kitajsko.

²⁷ Politične spremembe lahko v nekaterih državah opazneje vplivajo na spremembe v usmeritvah ekonomskih politik, učinki česar bi se lahko prenesli na celotno evrsko območje oziroma EU. Neugoden vpliv na gospodarsko aktivnost lahko ima tudi opazen porast vpliva evroskeptičnih skupin v Evropskem parlamentu.

Okvir 2: Ocene makroekonomskih posledic izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije

Negotovosti glede načina in časa izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije (t. i. brexita) se ohranjajo. Združeno kraljestvo naj bi skladno z referendumsko odločitvijo iz sredine leta 2016 in dve leti po tem, ko je o svojem izstopu iz EU obvestilo Evropski svet¹, 29. marca 2019 izstopilo iz EU. Pogajalci obeh strani so se novembra 2018 uskladili glede vsebine dogovora o izstopu², s katerim bi se vsaj v dvoletnem prehodnem obdobju izognili uvedbi carinskih ter številnih drugih ovir v trgovanju in ostalih oblikah sodelovanja. Vendar izstopni sporazum, ki ga je lani decembra potrdil tudi Evropski svet, v parlamentu ZK doslej ni dobil podpore. Negotovost glede brexita se tako ohranja, zadnja dogajanja so odprla možnosti njegove preložitve, kar bo obdobje negotovosti še podaljšalo, možnost t. i. neurejenega oz. trdega brexita v prihodnje pa tudi še ni izključena.

Po ocenah različnih institucij bo imel brexit zaradi globine in kompleksnosti integracije med ZK in preostalo EU negativne posledice za obe strani, ki bodo v posameznih državah ter dejavnostih različne. Od najave referenduma o izstopu ZK iz EU je bilo narejenih več analiz učinkov izstopa na EU in posamezne države. Nejasnosti glede brexita v razmerah povečanih negotovosti tudi vplivajo na gospodarsko razpoloženje v trgovinskih partnericah. Rast trgovinskih tokov med ZK in nekaterimi članicami EU se je že upočasnila, začelo pa se je tudi preusmerjanje načrtovanih investicij iz ZK v druge države EU. V zadnjih letih je EU-27 v ZK neposredno izvozila za blizu 6 % BDP blaga, podoben delež v BDP je dosegal tudi uvoz blaga iz ZK. EU-27 v ZK in iz nje poleg tega izvažata in uvažata še posredno prek drugih držav (skozi zapletene globalne verige vrednosti), gospodarstvu pa sta dodatno povezani prek pretoka storitev, kapitala in ljudi ter proračuna EU. Rezultati različnih analiz (Tabela 8 in povzetek v Emerson et al., 2017, str. 30) v splošnem kažejo na majhen negativni dolgoročni učinek mehkega brexita (t. j. izstopa s sklenjenim prostotrgovinskim sporazumom ali potrjenim izstopnim sporazumom) na gospodarstvo EU. V primeru trdega brexita (WTO scenarij) bi bil negativni učinek na BDP opaznejši, vendar v povprečju EU ne večji od 1,6 %, negativni učinek na zaposlenost pa ne večji od 0,7 %. Ocenjeni negativni učinki pa so za nekatere države EU opazno večji. Med najbolj izpostavljenimi so države EU, ki so neposredno tesno trgovinsko povezane z ZK (predvsem Irska, tudi Belgija, Nizozemska, Nemčija in Francija). Avtorji raziskav obenem opozarjajo, da te ocene ne upoštevajo vseh možnih kanalov, po katerih lahko brexit vpliva na gospodarstva EU. Večina jih upošteva učinke prek mednarodne trgovine, nekatere tudi učinke omejitve migracij, večinoma pa ne upoštevajo učinkov skozi omejene kapitalske tokove in zmanjšanje zaupanja v gospodarstvo, na primer na investicije, inovativnost in produktivnost. Ti bi lahko bili precejšnji, negativni učinki brexita pa s tem podcenjeni. Opozarjajo tudi, da so lahko učinki na kratek in srednji rok tudi opazno višji od ocen, saj lahko pride do precejšnjih motenj v delovanju globalnih verig vrednosti, ki se šele s časom prilagodijo na šoke.

Tabela 8: Rezultati analiz vpliva različnih oblik prihodnjih odnosov med ZK in EU-27 na dodano vrednost in zaposlenost v EU-27 in Sloveniji

	Norveški scenarij (EEA)		Standardni prostotrgov. sporazum		Potrditev dogovora z EU		Izstop brez dogovora (WTO)	
	EU-27	SLO	EU-27	SLO	EU-27	SLO	EU-27	SLO
Izguba dodane vrednosti kot % BDP								
IMF 2018 (ekonometrična ocena)	<-0,1		-0,7				-1,5	
IMF 2018 (CGE model)			-0,2	-0,1			-0,5	-0,2
Vandebusche et al. (2018)	-0,38	-0,25					-1,54	-1,02
Menon in Portres (2018)						<-0,1		-0,2
Izguba v % zaposlenosti								
	Norveški scenarij (EEA)		Standardni prostotrgov. sporazum		Potrditev dogovora z EU		Izstop brez dogovora (WTO)	
	EU-27	SLO	EU-27	SLO	EU-27	SLO	EU-27	SLO
IMF 2018 (ekonometrična ocena)	<-0,1		-0,4				-1,2	
Vandebusche et al. (2018)	-0,15	-0,11					-0,62	-0,45

Po razpoložljivih ocenah bi bil neposredni negativni gospodarski učinek brexita na Slovenijo majhen, večji in težje merljiv pa je posredni učinek prek držav, s katerimi opravimo največji delež mednarodne menjave. V primeru uvedbe carin bi se obseg bilateralne trgovine med Slovenijo in ZK zmanjšal, z najvišjim negativnim učinkom na elektro, avtomobilsko, farmacevtsko in kovinsko industrijo. Vpliv bi čutil tudi izvoz storitev v ZK, zlasti na področju potovanj in turizma ter transporta. Ker pa je neposredna povezanost slovenskega gospodarstva z ZK precej majhna (ZK se z 1,9-odstotnim deležem v slovenskem blagovnem izvozu med trgovinskimi partnericami uvršča šele na 14. mesto), bi bil neposredni negativni učinek na izvoz in BDP majhen. Malo večji bo posredni učinek zaradi naše posredne povezanosti z ZK prek držav, s katerimi v okviru EU največ sodelujemo, predvsem Nemčije in Francije. V primeru znižanja gospodarske rasti v glavnih trgovinskih partnericah Slovenije zaradi brexita bi se posledično predvidoma lahko zmanjšalo njihovo povpraševanje po slovenskem blagu in storitvah. Različne študije (MDS, 2018; Vandebusch et al., 2018) dolgoročni učinek trdega brexita na dodano vrednost Slovenije ocenjujejo na med -0,2 % do -1,0 % BDP. V primeru izstopa z dogovorom bi bile posledice manjše (ocene so med -0,1 % BDP in -0,25 % BDP). To bi veljalo zlasti v primeru potrditve trenutnega ločitvenega sporazuma, ki predvideva, da ZK ostane del carinskega območja (Menon in Portres, 2018). Ob omejitvah, ki jih predstavljajo predpostavke in modeli, uporabljeni pri analizah, avtorji študij opozarjajo tudi na ostale, težje merljive učinke, ki bi lahko še dodatno upočasnili rast v primeru izstopa ZK brez dogovora.

¹ Skladno s 50(2). členom Pogodbe o EU.

² Poleg izstopnega dogovora so uskladili tudi besedilo politične izjave, v kateri je določen okvir za prihodnje odnose med Evropsko unijo in Združenim kraljestvom (Politična izjava o okviru prihodnjih odnosov med Evropsko unijo in Združenim kraljestvom). Izstopni sporazum in politična izjava stopita v veljavo šele, ko ju potrdita parlamenta ZK in EU.

Literatura in viri:

Emerson, M., Busse, M., Di Salvo, M., Gros, D. in J. Pelkmans. 2017. *An Assessment of the Economic Impact of Brexit on the EU27*. A study for the European Parliament, Directorate General For Internal Policies, March 2017.

IMF 2018. *Euro Area Policies, Selected Issues*. Series: Country Report No. 18/224, July 2018.

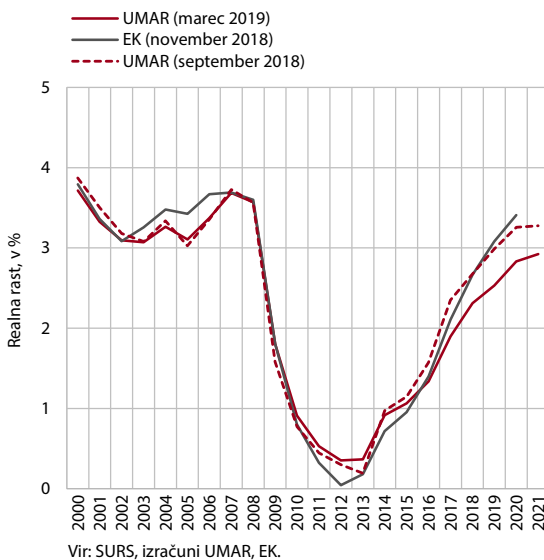
Menon, A. in J. Portres (2018). *The economic consequences of the Brexit deal*. Centre for Economic Performance, November 2018.

Vandebusch, H., Connell, W. in W. Simons. 2017. *Global Value Chains, Trade Shocks And Jobs: An Application to Brexit*. Discussion Paper Series DPS 17.13, Center for Economic Studies, Leuven.

4 Proizvodna vrzel in rast potencialnega BDP

Rast potencialnega BDP se bo v obdobju napovedi postopoma krepila, predvidoma z lanskimi 2,3 % na 2,9 % v 2021.²⁸ Pričakovana potencialna rast se približuje ravnemu pred krizo in kaže, da se več kot desetletno obdobje z relativno nizko rastjo potencialnega BDP, ki je odražalo učinke krize, zaključuje.²⁹ K potencialni rasti bo v obdobju 2019–2021 še vedno največ prispevala skupna faktorska produktivnost (1,8 o. t.), katere rast bo podobna kot v predkriznem obdobju. Ob visoki rasti investicij se prispevek kapitala v obdobju 2019–2021 povečuje, vendar bo v povprečju (0,7 o. t.) še vedno znatno nižji kot v daljšem obdobju pred krizo³⁰. To je posledica nizkega obsega investicij v obdobju po začetku krize. Delo bo k potencialni rasti v tem obdobju prispevalo le 0,2 o. t. Kljub

Slika 31: Sprememba potencialnega BDP, primerjava izračunov UMAR in EK

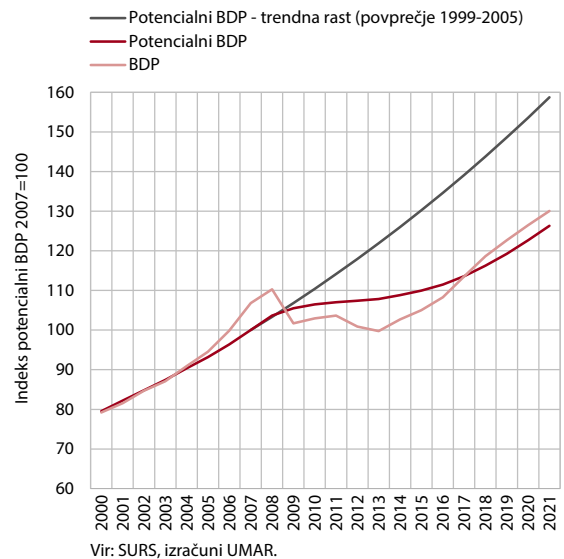

²⁸ Gre za potencialni bruto domači proizvod (in njegovo rast) z makroekonomskega vidika. Potencialni proizvod tako ne pomeni maksimalne možne proizvodnje v neki ekonomiji, ampak gre za obseg proizvodnje, ki ga gospodarstvo lahko doseže brez inflacijskih pritiskov. To tudi pomeni, da je proizvod pogosto nad potencialno vrednostjo. Izračun rasti potencialnega BDP UMAR temelji na metodi proizvodne funkcije, ki se v bistvenih značilnostih ne razlikuje od metode EK. Razlike med izračuni UMAR in EK so v največji meri posledica različnega časovnega obdobja napovedi, saj ocene UMAR temeljijo na napovedih za daljše časovne obdobje (t+6), napovedi EK pa so za bistveno krajše obdobje (t+2). Razlike v ocenah proizvodne vrzeli pa izhajajo tudi iz razlik v samih napovedih makroekonomskih kazalnikov in nekaterih vhodnih podatkih (na UMAR uporabimo podatke SURS za leto 2018, posodobljene demografske projekcije, izračunane z mikrosimulacijskim modelom IER (vir: SURS), dodatno pa pri seriji zaposlenosti po statistiki nacionalnih računov upoštevamo popravek zaradi preloma v seriji v letu 2002).

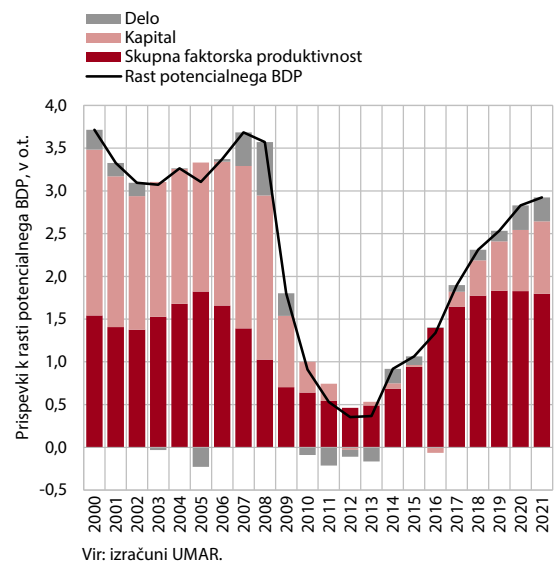
²⁹ Dolgotrajni učinek krize se še vedno odraža v nižji ravni potencialnega BDP (Slika 32).

³⁰ Prispevek kapitala k potencialni rasti BDP je v obdobju 2000–2008, ko je bil tudi razmeroma stabilen, v povprečju znašal 1,7 o. t.

Slika 32: BDP, potencialni BDP in potencialni BDP brez krize (rast potencialnega BDP od leta 2007 po povprečni stopnji rasti v obdobju 1999–2005)

Slika 33: Prispevki posameznih komponent k potencialni rasti BDP

zviševanju stopnje aktivnosti, ki pozitivno prispeva k potencialni rasti, pa prispevek dela znižuje zmanjševanje populacije v delovno sposobni starosti in predvsem zniževanje števila opravljenih delovnih ur na zaposlenega v obdobju 2019–2021. Naravna stopnja brezposelnosti bo v celotnem obdobju napovedi za skoraj pol odstotne točke pod ravnjo izpred krize.

Ocena proizvodne vrzeli, ki označuje stanje gospodarskega cikla, ima pomembno vlogo pri nadzoru doseganja javnofinančnih ciljev. Skupaj z dolgom sektorja država in kazalnikom srednjeročne

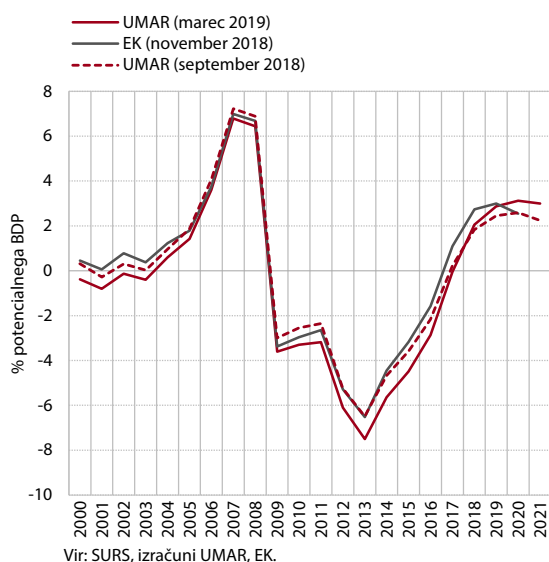
fiskalne vzdržnosti namreč določa velikost potrebnega zniževanja strukturnega primanjkljaja. Zaradi dejavnikov, ki vplivajo na izračun potencialne rasti in sprememb ocenjene pretekle rasti ter napovedi BDP, pa je proizvodna vrzel dokaj nestabilen makroekonomski kazalnik.³¹

Ocene na podlagi Pomladanske napovedi kažejo, da je Slovenija v območju pozitivne proizvodne vrzeli, ki bo vrh dosegla v 2020.³² Proizvodna vrzel bo letos, še nekoliko opazneje kot lani, presegala 1,5 %, preseganje te meje pa po definiciji EK pomeni stanje dobrega gospodarskega cikla in vpliva na zahteve po znižanju strukturnega primanjkljaja. Po novih ocenah bo v 2020 proizvodna vrzel malo presegla 3 %, kar pa je še vedno manj kot v zadnjih treh letih pred krizo.

Tako kot ocena proizvodne vrzeli tudi več ostalih kazalnikov, predvsem nefinančnih, kaže na zrelo fazo gospodarskega cikla, z umirjanjem rasti pod vplivi iz mednarodnega okolja. Podobno kot proizvodna vrzel v zadnjem obdobju kažejo še vedno hitre rasti cen na trgu nepremičnin ter izredno visoke vrednosti kazalnikov izkoriščenosti proizvodnih zmogljivosti in pomanjkanja delovne sile. Predvsem pri slednjih pa zadnji podatki nakazujejo na umirjanje, v predelovalnih dejavnostih verjetno predvsem zaradi nižje rasti tujega povpraševanja, v gradbeništvu pa nekoliko bolj umirjene letošnje rasti domačih gradbenih investicij. Finančno-cenovni kazalniki, kjer so se pozitivna gibanja začela krepi ti kasneje, pa v glavnem dosegajo zmerne stopnje

rasti. To velja predvsem za inflacijo in obseg bančnih kreditov zasebnemu sektorju, pa tudi rast plač je bila v zadnjem letu približno skladna z rastjo produktivnosti, za prihodnja leta pa že pričakujemo njeno povečanje nad rast produktivnosti. Presežek na tekočem računu plačilne bilance, ki je lani dosegel rekordne vrednosti (v povezavi s še vedno nizkim obsegom investicij in zmerno zasebno potrošnjo), bo kljub postopnemu upadanju glede na BDP ostal razmeroma visok tudi v prihodnjih letih.

Slika 34: Proizvodna vrzel, primerjava izračunov UMAR in EK

³¹ Ocene proizvodne vrzeli UMAR in EK za prihodnji dve leti so se v zadnjih dveh letih spreminjale v razponu 1,0 o. t. (več o vplivu tovrstnih sprememb na izpolnjevanje pravil PSR glej UMAR Ekonomski izzivi 2016, stran 21).

³² Proizvodna vrzel je razlika med dejanskim in potencialnim BDP, izražena v odstotkih potencialnega BDP, in je eden od kazalnikov, ki ga EK postavlja v ospredje pri ugotavljanju stanja gospodarskega cikla.

Priloga

1 Ocena uspešnosti napovedi

1.1 Metodologija

Redno letno oceno uspešnosti napovedi UMAR pripravljamo na podlagi primerjave napovedi ključnih spremenljivk z realizacijo in v primerjavi z drugimi institucijami³³, ki objavljajo napovedi gospodarskih gibanj za Slovenijo. V analizo, ki zajema najnovejše podatke za leto 2018, smo vključili napovedi³⁴ za dve ključni makroekonomske spremenljivki, in sicer realno gospodarsko rast in povprečno letno inflacijo. Gibanje dejanskih vrednosti omenjenih dveh spremenljivk skozi čas prikazuje Slika 35. Ocena uspešnosti napovedi temelji na primerjavi napovedanih vrednosti s prvo statistično letno oceno z uporabo različnih statističnih mer točnosti³⁵. V nadaljevanju najprej primerjamo velikosti napak, ki so jih posamezne institucije naredile v svojih napovedih iz obdobja 2017–2018 za leto 2018. Temu sledi ocena uspešnosti napovedi UMAR za obdobje po letu 1997. Zadnji del vsebuje primerjalno analizo uspešnosti napovedi šestih institucij, pri čemer se analizirano obdobje nanaša na čas med letoma 2002 in 2018, ki so na voljo napovedi vseh institucij.³⁶

Za bolj nepristransko primerjavo uspešnosti napovedi med institucijami je treba iz primerjav izločiti vpliv časa objav napovedi. Kot je razvidno iz Slike 36, je v letu 2018 večina institucij svoje napovedi objavila kasneje kot UMAR. Tako je bilo tudi v celotnem analiziranem obdobju. Institucije, ki svoje napovedi objavijo kasneje, pa imajo določeno informacijsko prednost, ki se lahko kaže v manjših napakah napovedi, in obratno. Zato smo primerjavo uspešnosti napovedi med institucijami

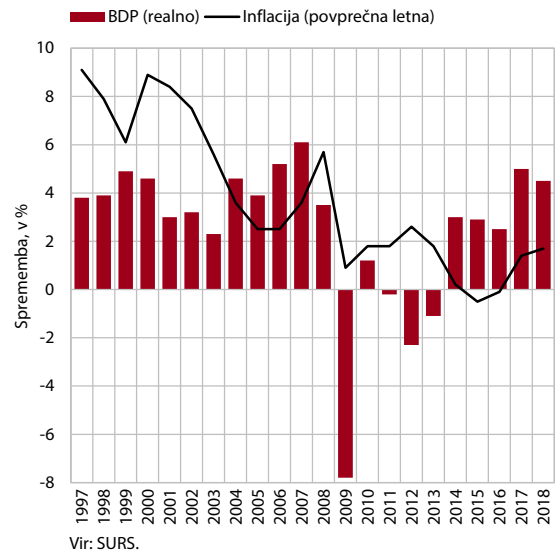
³³ Poleg Urada RS za makroekonomske analize in razvoj (UMAR) smo v analizo vključili še napovedi, ki jih pripravljajo Banka Slovenije (BS), Gospodarska zbornica Slovenije (GZS), iz tujine pa Evropska komisija (EK), Mednarodni denarni sklad (MDS), Wiener Institut fuer Internationale Wirtschaftsvergleiche (WIIW), v zadnjih letih pa tudi Organizacija za ekonomsko sodelovanje in razvoj (OECD) in Consensus Economics.

³⁴ Upoštevali smo pomladanske napovedi za prihodnje leto (PN_{t+1}), jesenske napovedi za prihodnje leto (JN_{t+1}), pomladanske napovedi za tekoče leto (PN_t) in jesenske napovedi za tekoče leto (JN_t).

³⁵ Aritmetično povprečje napak ($ME = \frac{1}{T} \sum_{t=1}^T (P_t - R_t)$), povprečna absolutna napaka ($MAE = \frac{1}{T} \sum_{t=1}^T |P_t - R_t|$), koren povprečne kvadratne napake ($RMSE = \sqrt{\frac{1}{T} \sum_{t=1}^T (P_t - R_t)^2}$), standardizirana povprečna absolutna napaka ($stdMAE = \frac{MAE}{sd(R_t)}$) in standardiziran koren povprečne kvadratne napake ($stdRMSE = \frac{RMSE}{sd(R_t)}$), pri čemer imajo oznake spremenljivk in simboli naslednje pomene: R dejanska vrednost, P napoved, sd standardni odklon in T število napovedi. Podrobni rezultati so prikazani v Statistični prilogi.

³⁶ Iz analize sta izključena OECD in Consensus Economics, saj so njune napovedi za Slovenijo na voljo šele od leta 2009 naprej.

Slika 35: Gibanje analiziranih spremenljivk

Vir: SURS.

Slika 36: Časovnica objav napovedi posameznih institucij v letu 2018

jan.				
feb.				
mar.	UMAR	WIIW	GZS	Consensus Forecasts
apr.	MDS			
maj	EK	OECD		
jun.	BS			
jul.				
avg.				
sep.	UMAR	Consensus Forecasts		
okt.	MDS	GZS		
nov.	EK	OECD	WIIW	
dec.	BS			

Vir: napovedi posameznih institucij.

izvedli na podlagi novejše, bolj nepristranske metode³⁷, ki temelji na izračunu popravljene povprečne absolutne napake (angl. *adjusted Mean Absolute Error*; v nadaljevanju popravljena MAE statistika), iz katere je statistično izločen vpliv časa objav napovedi. Osnovo za izračun popravljene MAE statistike predstavlja ocenjevanje ekonometričnega modela, ki predpostavlja, da je absolutna napaka

³⁷ Metodo smo prvič uporabili v Jesenski napovedi gospodarskih gibanj 2018, glej poglavje 5. Podrobnejši opis metode je na voljo v Andersson, M. K., Aranki, T. in Reslow, A. (2017). Adjusting for Information Content when Comparing Forecast Performance. *Journal of Forecasting*, 36(7), 784–794.

napovedi odvisna od nabora informacij, ki ga ima posamezna institucija na voljo v času priprave napovedi, napovedovalskih sposobnosti institucije (t.i. individualnih oz. fiksnih učinkov) in težavnosti napovedovanja posameznega leta. Individualne oz. fiksne učinke tega modela je nato možno interpretirati kot popravljene povprečne absolutne napake napovedi.

1.2 Rezultati

V svojih zadnjih napovedih za leto 2018 je večina institucij rahlo podcenila realno gospodarsko rast, dve instituciji pa sta pripravili povsem točno napoved. V pomladanskih napovedih iz leta 2017 so institucije pričakovale, da bo gospodarska rast v letu 2018 v povprečju znašala malo pod 3 %, pri čemer sta bili napovedi domačih institucij v povprečju nekoliko višji od tujih. Najnižjo gospodarsko rast je napovedal MDS (2 %), najvišjo pa UMAR (3,2 %), ki je bil najbližje dejanski vrednosti. Do pomladi 2018 so se napovedi institucij zvišale, kar je izhajalo iz zelo ugodnih gibanj izvoza in domače potrošnje, ki sta bila glavna dejavnika gospodarske rasti. V jesenskih napovedih iz leta 2018

so se napovedi nekaterih institucij nekoliko znižale, kot posledica umirjanja rasti izvoza in izvozno usmerjenega dela gospodarstva, v povprečju pa so se gibale okoli 4,4 %, kar je bilo zelo blizu dejanski vrednosti, ki je znašala 4,5 %. Povsem točni zadnji napovedi za leto 2018 sta pripravila MDS in WIIW, napake ostalih institucij pa so se gibale na intervalu med -0,1 in -0,3 o. t., pri čemer je bil UMAR z napako v višini -0,1 o. t. na spodnji meji tega intervala.

Zadnje napovedi inflacije za leto 2018 so bile pri vseh institucijah višje od dejanske vrednosti. V svojih napovedih iz leta 2017 so vse institucije (z izjemo OECD spomladi 2017) po obdobjih zelo nizke inflacije oz. deflacije za leto 2018 napovedale nadaljevanje zmerne inflacije. Njihove napovedi so bile povezane predvsem s pričakovanji glede nadaljnje rasti domačega in tujega povpraševanja, kar naj bi vplivalo zlasti na rast cen storitev. V letu 2018 je večina institucij svoje napovedi popravila nekoliko navzgor, na kar so vplivale zlasti višje cene nafte in nadaljnja krepitev rasti cen storitev. Zadnje napovedi inflacije iz jeseni 2018 so se ustalile blizu ravni srednjeročnega inflacijskega cilja ECB (2 %), pri čemer pa so vse institucije precenile dejansko inflacijo,

Tabela 9: Napake pri napovedih realne gospodarske rasti posameznih institucij za leto 2018

Realizacija: 4,5 %	Pomladanska napoved iz leta 2017 (PN _{t,t+1})		Jesenska napoved iz leta 2017 (JN _{t,t+1})		Pomladanska napoved iz leta 2018 (PN _t)		Jesenska napoved iz leta 2018 (JN _t)	
	Napoved	Napaka v o.t.	Napoved	Napaka v o.t.	Napoved	Napaka v o.t.	Napoved	Napaka v o.t.
UMAR	3,2	-1,3	3,9	-0,6	5,1	0,6	4,4	-0,1
BS	3,1	-1,4	4,2	-0,3	4,6	0,1	4,2	-0,3
GZS*	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.	3,9	-0,6	4,2	-0,3
EK	3,1	-1,4	4,0	-0,5	4,7	0,2	4,3	-0,2
MDS	2,0	-2,5	2,5	-2,0	4,0	-0,5	4,5	0
WIIW	2,9	-1,6	3,9	-0,6	3,9	-0,6	4,5	0
OECD	3,1	-1,4	4,3	-0,2	5,0	0,5	4,4	-0,1
Consensus	2,5	-2,0	3,0	-1,5	4,1	-0,4	4,4	-0,1

Vir: napovedi institucij, preračuni UMAR.

Opomba: *napoved GZS iz leta 2017 za leto 2018 ni na voljo. Negativne vrednosti napak pomenijo podcenitev, pozitivne pa precenitev dejanskih gibanj.

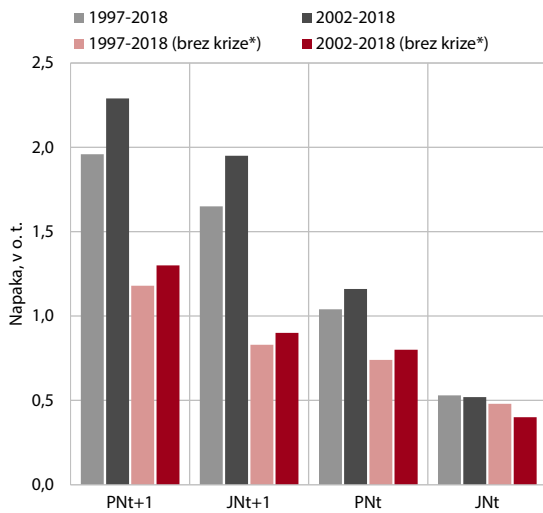
Tabela 10: Napake pri napovedih povprečne letne inflacije posameznih institucij za leto 2018

Realizacija: 1,7 %	Pomladanska napoved iz leta 2017 (PN _{t,t+1})		Jesenska napoved iz leta 2017 (JN _{t,t+1})		Pomladanska napoved iz leta 2018 (PN _t)		Jesenska napoved iz leta 2018 (JN _t)	
	Napoved	Napaka v o.t.	Napoved	Napaka v o.t.	Napoved	Napaka v o.t.	Napoved	Napaka v o.t.
UMAR	1,6	-0,1	1,6	-0,1	1,5	-0,2	1,8	0,1
BS*	1,6	-0,1	1,4	-0,3	2,0	0,3	2,0	0,3
GZS**	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.	1,9	0,2	1,9	0,2
EK*	1,8	0,1	1,5	-0,2	1,9	0,2	2,0	0,3
MDS	2,0	0,3	1,8	0,1	1,7	0	2,1	0,4
WIIW	1,4	-0,3	1,8	0,1	1,8	0,1	1,8	0,1
OECD	3,1	1,4	1,6	-0,1	2,3	0,6	2,0	0,3
Consensus	1,8	0,1	1,9	0,2	1,7	0	1,9	0,2

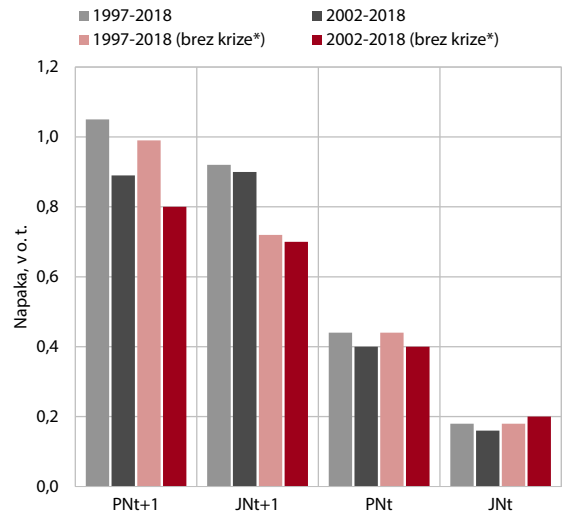
Vir: napovedi posameznih institucij, preračuni UMAR.

Opomba: * BS in EK napovedujeta harmonizirani indeks cen življenjskih potrebščin (HICŽP oz. HICP), ki se po vrednosti nekoliko razlikuje od indeksa cen življenjskih potrebščin (ICŽP oz. CPI), ki ga upoštevamo pri ocenjevanju uspešnosti napovedi inflacije; **napoved GZS iz leta 2017 za leto 2018 ni na voljo. Negativne vrednosti napak pomenijo podcenitev, pozitivne pa precenitev dejanskih gibanj.

Slika 37: Povprečne absolutne napake UMAR pri napovedih realne gospodarske rasti (levo) in povprečne letne inflacije (desno)

Vir: napovedi UMAR. Opomba: izločena so leta 2009, 2011, 2012 in 2014.

Vir: napovedi UMAR. Opomba: *izločena so leta 2009, 2011, 2012 in 2014.

ki je na koncu znašala 1,7%. Najmanjšo napako sta pri tem naredila UMAR in WIIW (oba po 0,1 o. t.).³⁸ Sicer pa povprečna absolutna napaka, ki smo jo pri napovedih inflacije za leto 2018 naredili na UMAR, znaša malo nad 0,1 o. t.. Napoved UMAR je bila poleg Consensusove najbolj točna, kljub temu da na UMAR med vsemi obravnavanimi institucijami svoje napovedi objavimo med prvimi.

Pri napovedih UMAR v daljšem časovnem obdobju ni zaznati večjih sistematičnih odstopanj od dejanskih vrednosti. Za presojo glede uspešnosti napovedi se je treba osredotočiti na daljše časovno obdobje. V nadaljevanju najprej primerjamo uspešnost napovedi UMAR za realno gospodarsko rast in povprečno letno inflacijo v obdobju po letu 1997. Temu sledi primerjava uspešnosti napovedi med institucijami na podlagi omenjene novejša metode. Prva lastnost, skozi katero lahko presojamo uspešnost napovedi, je (ne) pristranskost. Napoved je pristranska, kadar sistematično podcenjuje ali precenjuje dejansko vrednost napovedane spremenljivke. Pristranskost ugotavljamo na podlagi predznaka povprečne napake napovedi. Izračuni kažejo, je UMAR v obdobju 1997–2018 pri PN_{t+1} in JN_{t+1} realno gospodarsko rast nekoliko precenjeval, kar izhaja iz pozitivnih vrednosti povprečnih napak, ki znašata 0,56 in 0,35 o. t. Vrednosti povprečnih napak za realno gospodarsko rast pri PN_t in JN_t pa sta zanemarljivi (0,03 in -0,08 o. t.), kar kaže na nepristranskost napovedi. Tudi napovedi povprečne letne inflacije so nepristranske, saj povprečna napaka vseh napovedi v tem primeru znaša zgolj -0,04 o. t.

Točnost napovedi UMAR se povečuje s krajšanjem napovednega horizonta. Naslednja pomembna lastnost za presojo uspešnosti napovedi pa je, ali je napoved točna. Točnost napovedi ugotavljamo z izračunom povprečne absolutne napake³⁹ napovedi, za katero je pomembno, da v daljšem časovnem obdobju dosegajo nižjo vrednost. Za obdobje med letoma 1997 in 2018 povprečje absolutnih napak UMAR pri napovedih realne gospodarske rasti pri PN_{t+1} znaša 1,96 o. t., pri JN_{t+1} pa 1,65 o. t. Pri PN_t in JN_t pa napaki znašata 1,04 in 0,53 o. t. Povprečne absolutne napake pri napovedih inflacije pa so nekoliko nižje⁴⁰ in znašajo 1,05 o. t. pri PN_{t+1} , 0,92 o. t. pri JN_{t+1} , 0,44 o. t. pri PN_t in 0,18 o. t. pri JN_t . Zlasti pri napovedih realne gospodarske rasti so napake v krajšem časovnem obdobju (npr. v 2002–2018) nekoliko višje, kar je predvsem posledica višjih vrednosti napak, ki so bile narejene v času gospodarske in finančne krize ter kasneje ob prehodu v fazo okrevanja, ko je bilo napovedovanje zaradi večje negotovosti zahtevnejše (glej Sliko 37). Podrobnejši vpogled v napake napovedi UMAR tudi kaže, da se napake tako pri realni gospodarski rasti kot tudi pri napovedi povprečne letne inflacije zmanjšujejo s krajšanjem napovednega horizonta, kar pomeni, da so v napovedi UMAR upoštevane informacije, ki so dosegljive v času priprave vsake naslednje napovedi.

Pri primerjavi točnosti napovedi med institucijami je treba upoštevati čas objave napovedi. Čas objave napovedi lahko pomembno vpliva na njihovo točnost, saj institucije, ki svoje napovedi objavijo kasneje,

³⁸ BS in EK sicer napovedujeta harmonizirani indeks cen življenjskih potrebščin (HICŽP oz. HICP). Ta se po vrednosti nekoliko razlikuje od indeksa cen življenjskih potrebščin (IČŽP oz. CPI), ki ga napoveduje UMAR in katerega realizacijo upoštevamo pri ocenjevanju uspešnosti.

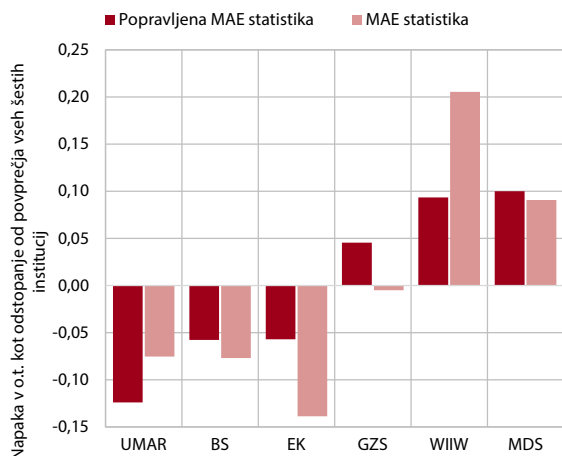
³⁹ V uporabi je tudi RMSE statistika, ki bolj »kaznuje« velike napake, saj so le-te manj zaželeni.

⁴⁰ Do enakih sklepov pridemo tudi na podlagi izračuna standardiziranih MAE in RMSE statistik, ki sta bolj primerni za neposredno medsebojno primerjavo točnosti med različnimi spremenljivkami.

razpolagajo z večjim naborom informacij, zaradi česar so lahko njihove napake pri napovedih manjše, in obratno. Te informacije so lahko nadaljnji podatki o gibanju kazalnika, revizije že objavljenih podatkov, pa tudi spremembe predpostavk o gibanjih v mednarodnem okolju, ki za Slovenijo kot majhno odprto gospodarstvo predstavljajo pomemben dejavnik negotovosti. V zadnjih letih so bile pomemben dejavnik pri pripravi napovedi tudi usmeritve javnofinančne politike in ukrepi za javnofinančno konsolidacijo, ki so bili večinoma dorečeni po tem, ko je UMAR že zaključil s pripravo napovedi. Iz zgoraj navedenih razlogov smo primerjalno oceno točnosti napovedi med institucijami, ki jo prikazujemo v nadaljevanju, osnovali na izračunu t. i. popravljene MAE statistike, ki zaradi izločenega vpliva časa objav napovedi omogoča bolj nepristranske ocene.

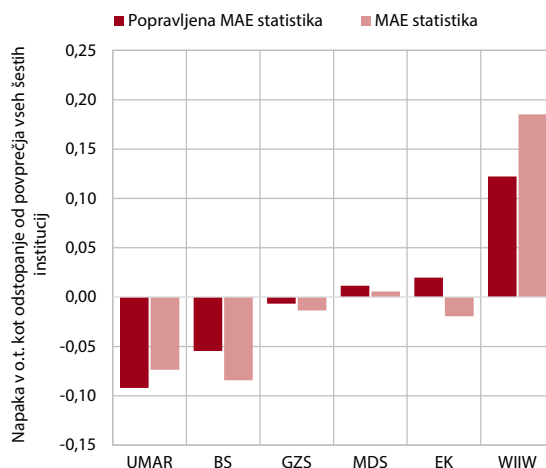
Ocene popravljenih MAE statistik za daljše časovno obdobje kažejo na visoko zanesljivost UMAR pri napovedovanju realne gospodarske rasti in povprečne letne inflacije. Sliki 38 in 39 prikazujeta razvrstitev institucij glede na vrednost popravljene MAE statistike pri napovedih realne gospodarske rasti in povprečne letne inflacije, pri čemer negativna (pozitivna) vrednost statistike pomeni, da je napovedovalska sposobnost posamezne institucije nad (pod) povprečjem. Glede na vrednosti popravljenih MAE statistik smo v obdobju 2002–2018 med obravnavanimi institucijami v povprečju najbolj točne napovedi realne gospodarske rasti pripravili na UMAR, sledita BS in EK, ki sta med seboj podobno uspešni. Pri napovedih povprečne letne inflacije je bili prav tako v povprečju najbolj točen UMAR, sledi BS.⁴¹

Slika 38: (Popravljen) povprečne absolutne napake pri napovedih realne gospodarske rasti za obdobje 2002–2018, po institucijah

Vir: napovedi posameznih institucij; ocene UMAR po metodologiji Andersson, Aranki in Reslow (2017). Opomba: negativna (pozitivna) vrednost statistike pomeni, da je napovedovalska sposobnost posamezne institucije nad (pod) povprečjem.

Slika 39: (Popravljen) povprečne absolutne napake pri napovedih povprečne letne inflacije za obdobje 2002–2018, po institucijah

Vir: napovedi posameznih institucij; ocene UMAR po metodologiji Andersson, Aranki in Reslow (2017). Opomba: negativna (pozitivna) vrednost statistike pomeni, da je napovedovalska sposobnost posamezne institucije nad (pod) povprečjem.

⁴¹ To velja tudi, če pri oceni uspešnosti napovedi inflacije pri BS in EK upoštevamo HICP (glej opombo pri Tabeli 10).

statistična priloga

Kazalo tabel

- Tabela 1:** Pomembnejši makroekonomski kazalniki razvoja Republike Slovenije
- Tabela 2a:** Dodana vrednost po dejavnostih in bruto domači proizvod (tekoče cene)
- Tabela 2b:** Dodana vrednost po dejavnostih in bruto domači proizvod (struktura v %, tekoče cene)
- Tabela 3a:** Dodana vrednost po dejavnostih in bruto domači proizvod (stalne cene)
- Tabela 3b:** Dodana vrednost po dejavnostih in bruto domači proizvod (realne stopnje rasti v %)
- Tabela 4a:** Stroškovna struktura bruto domačega proizvoda (tekoče cene)
- Tabela 4b:** Stroškovna struktura bruto domačega proizvoda (struktura v %, tekoče cene)
- Tabela 5a:** Izdatkovna struktura bruto domačega proizvoda (tekoče cene)
- Tabela 5b:** Izdatkovna struktura bruto domačega proizvoda (struktura v %, tekoče cene)
- Tabela 6a:** Izdatkovna struktura bruto domačega proizvoda (stalne cene)
- Tabela 6b:** Izdatkovna struktura bruto domačega proizvoda (realne stopnje rasti v %)
- Tabela 7:** Plačilna bilanca (v mio EUR)
- Tabela 8:** Kazalniki trga dela (števila v tisoč, kazalniki in letne stopnje rasti v %)
- Tabela 9:** Indikatorji mednarodne konkurenčnosti (letne stopnje rasti v %)
- Tabela 10a:** Konsolidirana bilanca javnega financiranja po metodologiji GFS - IMF, prihodki (tekoče cene)
- Tabela 10b:** Konsolidirana bilanca javnega financiranja po metodologiji GFS - IMF, prihodki (delež v primerjavi z BDP v %)
- Tabela 11a:** Konsolidirana bilanca javnega financiranja po metodologiji GFS - IMF, odhodki (tekoče cene)
- Tabela 11b:** Konsolidirana bilanca javnega financiranja po metodologiji GFS - IMF, odhodki (delež v primerjavi z BDP v %)

Tabela 1: Pomembnejši makroekonomski kazalniki razvoja Republike Slovenije realne stopnje rasti v %, razen kjer ni drugače navedeno

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
									napoved		
BRUTO DOMAČI PROIZVOD	0,6	-2,7	-1,1	3,0	2,3	3,1	4,9	4,5	3,4	3,1	2,8
BDP v mio EUR* (tekoče cene)	36.896	36.076	36.239	37.603	38.863	40.357	43.000	45.948	48.797	51.578	54.443
BDP na prebivalca v EUR (tekoče cene)	17.973	17.540	17.596	18.238	18.836	19.547	20.815	22.182	23.619	24.964	26.351
BDP na prebivalca v USD (tekoče cene)	25.019	22.536	23.369	24.229	20.898	21.636	23.515	26.197	26.807	28.309	29.882
BDP na prebivalca po kupni moči (PPS) ¹	21.700	21.800	21.900	22.700	23.800	24.100	25.400				
BDP na prebivalca po kupni moči (PPS EU28=100) ¹	83	82	82	82	82	83	85				

ZAPOSLENOST IN PRODUKTIVNOST

Zaposlenost po nacionalnih računih	-1,7	-0,9	-1,1	0,4	1,3	1,8	2,9	3,0	2,0	1,0	0,6
Število registriranih brezposelnih (povprečje leta v tisoč)	110,7	110,2	119,8	120,1	112,7	103,2	88,6	78,5	73,8	68,5	62,9
Stopnja registrirane brezposelnosti v %	11,8	12,0	13,1	13,1	12,3	11,2	9,5	8,2	7,6	7,0	6,4
Stopnja brezposelnosti po anketi o delovni sili v %	8,2	8,9	10,1	9,7	9,0	8,0	6,6	5,1	4,3	3,9	3,7
Produktivnost dela (BDP na zaposlenega)	2,3	-1,8	0,0	2,6	1,0	1,3	1,9	1,5	1,4	2,1	2,2

PLAČE

Bruto plače na zaposlenega - nominalna rast v %	2,0	0,1	-0,2	1,1	1,0	1,8	2,7	3,4	5,0	5,5	5,5
Zasebni sektor	2,6	0,5	0,6	1,4	0,5	1,7	2,9	4,0	5,0	5,7	5,7
Javni sektor	1,0	-0,9	-1,3	0,9	2,0	2,3	2,9	3,0	5,3	5,1	5,1
Bruto plače na zaposlenega - realna rast v %	0,2	-2,5	-1,9	0,9	1,5	2,0	1,3	1,6	3,3	3,5	3,2
Zasebni sektor	0,8	-2,0	-1,2	1,2	1,0	1,8	1,5	2,3	3,3	3,7	3,4
Javni sektor	-0,8	-3,4	-3,0	0,7	2,6	2,4	1,5	1,3	3,6	3,1	2,8

MENJAVA S TUJINO

Izvoz proizvodov in storitev	6,9	0,6	3,1	5,7	5,0	6,4	10,7	7,2	5,1	5,3	4,7
Izvoz proizvodov	8,0	0,4	3,3	6,3	5,3	6,2	11,0	6,6	4,9	5,2	4,6
Izvoz storitev	2,5	1,5	1,9	3,4	3,7	7,6	9,9	9,5	5,9	5,5	4,9
Uvoz proizvodov in storitev	5,0	-3,7	2,1	4,1	4,7	6,6	10,3	7,7	6,0	5,8	5,4
Uvoz proizvodov	6,0	-4,3	2,9	3,8	5,1	7,0	11,1	8,1	6,2	5,9	5,5
Uvoz storitev	-0,4	0,2	-3,0	6,2	2,3	4,2	5,9	5,3	5,0	5,3	4,6

Tabela 1: Pomembnejši makroekonomski kazalniki razvoja Republike Slovenije realne stopnje rasti v %, razen kjer ni drugače navedeno

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
										napoved	
PLAČILNA BILANCA - plačilno bilančna statistika											
Saldo tekočega računa plačilne bilance v mio EUR	68	775	1.594	2.179	1.760	2.224	3.077	3.375	3.162	3.247	3.220
- delež v primerjavi z BDP v %	0,2	2,1	4,4	5,8	4,5	5,5	7,2	7,3	6,5	6,3	5,9
Saldo menjave s tujino v mio EUR	432	1.428	2.440	2.878	3.406	3.787	4.280	4.373	4.448	4.575	4.655
- delež v primerjavi z BDP v %	1,2	4,0	6,7	7,7	8,8	9,4	10,0	9,5	9,1	8,9	8,6
DOMAČE POVPRASEVANJE											
Končna potrošnja	-0,2	-2,4	-3,6	1,1	2,3	3,6	1,5	2,3	2,8	2,3	2,0
Delež v BDP v %	76,4	77,1	75,0	73,0	72,1	72,1	70,1	68,7	68,2	67,7	67,2
v tem:											
Zasebna potrošnja	0,0	-2,4	-4,1	1,9	2,3	3,9	1,9	2,2	2,9	2,4	2,2
Delež v BDP v %	56,0	56,9	55,4	54,4	53,6	53,3	51,9	50,8	50,3	49,8	49,3
Državna potrošnja	-0,7	-2,2	-2,1	-1,2	2,4	2,7	0,5	2,6	2,2	1,9	1,4
Delež v BDP v %	20,4	20,2	19,5	18,6	18,5	18,8	18,2	17,8	17,9	17,9	17,9
Investicije v osnovna sredstva	-4,9	-8,8	3,2	1,0	-1,6	-3,7	10,7	10,6	7,7	7,0	7,0
Delež v BDP v %	20,2	19,2	19,8	19,4	18,8	17,5	18,5	19,7	20,6	21,4	22,3
TEČAJ IN CENE											
Razmerje USD za 1 EUR	1,392	1,286	1,328	1,329	1,110	1,107	1,129	1,181	1,135	1,134	1,134
Realni efektivni tečaj - deflator CPI ²	-1,0	-1,2	1,2	-0,2	-4,1	0,3	0,4	0,8	-0,2	0,0	0,2
Inflacija (konec leta), v % ³	2,0	2,7	0,7	0,2	-0,4	0,5	1,7	1,4	2,2	2,2	2,2
Inflacija (povprečje leta), v % ³	1,8	2,6	1,8	0,2	-0,5	-0,1	1,4	1,7	1,6	1,9	2,2
Cena nafte Brent v USD / sodček	111,3	111,7	108,6	98,9	52,4	44,8	54,3	71,0	63,2	62,6	61,4

Vir podatkov: SURS, BS, Eurostat, preračuni, napoved UMAR.

¹ Merjeno v standardih kupne moči (PPS).² Rast vrednosti pomeni apreciacijo nacionalne valute in obratno.³ Merilo inflacije je indeks cen življenjskih potrebščin.

Tabela 2a: Dodana vrednost po dejavnostih in bruto domači proizvod

tekoče cene, mio EUR

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
									napoved		
A Kmetijstvo, lov, gozdarstvo, ribištvo	733,9	647,0	651,6	758,5	796,3	785,1	736,0	880,8	907,6	903,1	953,3
BCDE Rudarstvo, predelovalne dejavnosti, oskrba z elektriko in vodo, ravnanje z odpadki, saniranje okolja	8.041,9	8.095,0	8.346,6	8.807,5	9.097,3	9.486,3	10.211,5	10.891,2	11.589,8	12.250,2	12.930,8
od tega: C Predelovalne dejavnosti	6.730,0	6.761,7	6.952,8	7.435,1	7.754,7	8.149,8	8.862,2	9.498,0	10.101,0	10.779,7	11.324,2
F Gradbeništvo	1.885,0	1.817,0	1.654,4	1.857,4	1.844,3	1.846,4	2.050,4	2.407,8	2.708,7	3.017,8	3.294,3
GHI Trgovina in popravila vozil, promet in skladiščenje, gostinstvo	6.441,3	6.228,7	6.266,5	6.475,3	6.763,0	7.117,0	7.706,7	8.277,3	8.857,2	9.413,4	9.990,8
J Informacijske in komunikacijske dejavnosti	1.313,5	1.335,0	1.300,5	1.370,0	1.403,8	1.430,8	1.547,7	1.630,3	1.732,8	1.883,1	2.042,2
K Finančne in zavarovalniške dejavnosti	1.649,3	1.353,2	1.250,2	1.297,5	1.374,3	1.365,6	1.409,5	1.478,4	1.586,4	1.676,8	1.769,9
L Poslovanje z nepremičninami	2.468,6	2.397,3	2.572,5	2.527,4	2.640,0	2.680,2	2.791,8	2.976,3	3.099,1	3.275,7	3.457,7
MN Strokovne, znanstvene, tehnične dejavnosti in druge raznovrstne poslovne dejavnosti	3.020,8	2.962,0	2.982,3	3.198,0	3.324,3	3.473,8	3.832,9	4.116,3	4.416,6	4.668,3	4.927,6
OPQ Uprava in obramba, izobraževanje, zdravstvo in socialno varstvo	5.666,0	5.602,2	5.419,0	5.362,4	5.476,3	5.816,5	6.094,0	6.356,6	6.643,9	6.929,1	7.205,6
RST Druge storitvene dejavnosti	885,0	861,7	850,5	849,2	885,2	945,4	985,7	1.020,0	1.098,4	1.161,0	1.225,5
1. DODANA VREDNOST	32.105,5	31.299,1	31.294,2	32.503,2	33.604,9	34.947,0	37.366,4	40.035,1	42.640,5	45.178,5	47.797,8
2. KOREKCIJSKE POSTAVKE	4.790,8	4.776,9	4.945,0	5.100,1	5.258,5	5.410,2	5.633,3	5.912,5	6.156,5	6.399,1	6.645,2
3. BRUTO DOMAČI PROIZVOD (3=1+2)	36.896,3	36.076,1	36.239,2	37.603,3	38.863,3	40.357,2	42.999,7	45.947,5	48.797,1	51.577,6	54.443,1

Vir podatkov: SURS, napoved UMAR.

Tabela 2b: Dodana vrednost po dejavnostih in bruto domači proizvod

deleži v % BDP (tekoče cene)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
									napoved		
A Kmetijstvo, lov, gozdarstvo, ribištvo	2,0	1,8	1,8	2,0	2,0	1,9	1,7	1,9	1,9	1,8	1,8
BCDE Rudarstvo, predelovalne dejavnosti, oskrba z elektriko in vodo, ravnanje z odpadkami, saniranje okolja	21,8	22,4	23,0	23,4	23,4	23,5	23,7	23,7	23,8	23,8	23,8
od tega: C Predelovalne dejavnosti	18,2	18,7	19,2	19,8	20,0	20,2	20,6	20,7	20,7	20,9	20,8
F Gradbeništvo	5,1	5,0	4,6	4,9	4,7	4,6	4,8	5,2	5,6	5,9	6,1
GHI Trgovina in popravila vozil, promet in skladiščenje, gostinstvo	17,5	17,3	17,3	17,2	17,4	17,6	17,9	18,0	18,2	18,3	18,4
J Informacijske in komunikacijske dejavnosti	3,6	3,7	3,6	3,6	3,6	3,5	3,6	3,5	3,6	3,7	3,8
K Finančne in zavarovalniške dejavnosti	4,5	3,8	3,4	3,5	3,5	3,4	3,3	3,2	3,3	3,3	3,3
L Poslovanje z nepremičninami	6,7	6,6	7,1	6,7	6,8	6,6	6,5	6,5	6,4	6,4	6,4
MN Strokovne, znanstvene, tehnične dejavnosti in druge raznovrstne poslovne dejavnosti	8,2	8,2	8,2	8,5	8,6	8,6	8,9	9,0	9,1	9,1	9,1
OPQ Uprava in obramba, izobraževanje, zdravstvo in socialno varstvo	15,4	15,5	15,0	14,3	14,1	14,4	14,2	13,8	13,6	13,4	13,2
RST Druge storitvene dejavnosti	2,4	2,4	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3	2,2	2,3	2,3	2,3
1. DODANA VREDNOST	87,0	86,8	86,4	86,4	86,5	86,6	86,9	87,1	87,4	87,6	87,8
2. KOREKCIJSKE POSTAVKE	13,0	13,2	13,6	13,6	13,5	13,4	13,1	12,9	12,6	12,4	12,2
3. BRUTO DOMAČI PROIZVOD (3=1+2)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Vir podatkov: SURS, napoved UMAR.

Tabela 3a: Dodana vrednost po dejavnostih in bruto domači proizvod

mio EUR

	stalne cene preteklega leta								stalne cene 2018		
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
									napoved		
A Kmetijstvo, lov, gozdarstvo, ribištvo	668,3	673,5	641,1	731,8	829,0	802,2	745,6	900,7	889,2	897,6	906,6
BCDE Rudarstvo, predelovalne dejavnosti, oskrba z elektriko in vodo, ravnanje z odpadki, saniranje okolja	7.833,0	7.841,5	8.078,0	8.748,2	8.891,5	9.514,1	10.217,0	10.618,2	11.196,2	11.532,0	11.849,2
od tega: C Predelovalne dejavnosti	6.545,7	6.523,5	6.722,8	7.334,2	7.582,6	8.147,7	8.833,2	9.267,2	9.773,4	10.086,2	10.368,6
F Gradbeništvo	1.811,9	1.740,4	1.657,5	1.826,6	1.829,9	1.776,3	2.002,6	2.310,5	2.616,1	2.797,9	2.967,2
GHI Trgovina in popravila vozil, promet in skladiščenje, gostinstvo	6.408,0	6.177,7	6.223,6	6.460,8	6.809,4	7.117,3	7.586,4	8.051,8	8.596,1	8.892,7	9.186,2
J Informacijske in komunikacijske dejavnosti	1.287,1	1.309,0	1.345,0	1.363,1	1.465,1	1.390,7	1.514,9	1.626,7	1.711,0	1.804,3	1.894,5
K Finančne in zavarovalniške dejavnosti	1.631,7	1.578,0	1.312,5	1.234,0	1.266,0	1.420,8	1.340,5	1.434,6	1.536,8	1.582,2	1.629,6
L Poslovanje z nepremičninami	2.527,2	2.475,4	2.409,7	2.602,5	2.529,6	2.636,1	2.711,6	2.813,0	3.010,6	3.054,2	3.100,1
MN Strokovne, znanstvene, tehnične dejavnosti in druge raznovrstne poslovne dejavnosti	3.008,6	2.968,5	2.974,8	3.215,2	3.326,3	3.450,5	3.777,0	4.066,9	4.320,1	4.512,4	4.692,9
OPQ Uprava in obramba, izobraževanje, zdravstvo in socialno varstvo	5.628,6	5.734,1	5.542,5	5.410,9	5.411,1	5.601,5	5.908,5	6.219,6	6.474,3	6.574,7	6.647,0
RST Druge storitvene dejavnosti	882,6	861,0	859,1	846,7	880,3	935,9	964,6	1.004,6	1.050,1	1.091,6	1.124,1
1. DODANA VREDNOST	31.687,2	31.359,1	31.043,9	32.439,9	33.238,3	34.645,4	36.768,8	39.046,4	41.400,3	42.739,7	43.997,3
2. KOREKCIJSKE POSTAVKE	4.800,6	4.552,3	4.623,8	4.868,6	5.231,7	5.410,3	5.558,1	5.882,7	6.105,1	6.248,8	6.379,7
3. BRUTO DOMAČI PROIZVOD (3=1+2)	36.487,8	35.911,3	35.667,7	37.308,5	38.470,0	40.055,7	42.326,9	44.929,1	47.505,5	48.988,4	50.377,0

Vir podatkov: SURS, napoved UMAR.

Tabela 3b: Dodana vrednost po dejavnostih in bruto domači proizvod

realne stopnje rasti v %

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
									napoved		
A Kmetijstvo, lov, gozdarstvo, ribištvo	6,8	-8,2	-0,9	12,3	9,3	0,7	-5,0	22,4	1,0	1,0	1,0
BCDE Rudarstvo, predelovalne dejavnosti, oskrba z elektriko in vodo, ravnanje z odpadki, saniranje okolja	2,4	-2,5	-0,2	4,8	1,0	4,6	7,7	4,0	2,8	3,0	2,7
od tega: C Predelovalne dejavnosti	2,8	-3,1	-0,6	5,5	2,0	5,1	8,4	4,6	2,9	3,2	2,8
F Gradbeništvo	-10,1	-7,7	-8,8	10,4	-1,5	-3,7	8,5	12,7	8,7	7,0	6,0
GHI Trgovina in popravila vozil, promet in skladiščenje, gostinstvo	1,7	-4,1	-0,1	3,1	5,2	5,2	6,6	4,5	3,9	3,5	3,3
J Informacijske in komunikacijske dejavnosti	0,1	-0,3	0,8	4,8	6,9	-0,9	5,9	5,1	5,0	5,5	5,0
K Finančne in zavarovalniške dejavnosti	-3,9	-4,3	-3,0	-1,3	-2,4	3,4	-1,8	1,8	4,0	3,0	3,0
L Poslovanje z nepremičninami	-0,4	0,3	0,5	1,2	0,1	-0,1	1,2	0,8	1,2	1,5	1,5
MN Strokovne, znanstvene, tehnične dejavnosti in druge raznovrstne poslovne dejavnosti	0,6	-1,7	0,4	7,8	4,0	3,8	8,7	6,1	5,0	4,5	4,0
OPQ Uprava in obramba, izobraževanje, zdravstvo in socialno varstvo	0,3	1,2	-1,1	-0,1	0,9	2,3	1,6	2,1	1,9	1,6	1,1
RST Druge storitvene dejavnosti	1,4	-2,7	-0,3	-0,4	3,7	5,7	1,9	1,9	3,0	4,0	3,0
1. DODANA VREDNOST	0,3	-2,3	-0,8	3,7	2,3	3,1	5,2	4,5	3,4	3,2	2,9
2. KOREKCIJSKE POSTAVKE	2,8	-5,0	-3,2	-1,5	2,6	2,9	2,7	4,4	3,3	2,4	2,1
3. BRUTO DOMAČI PROIZVOD (3=1+2)	0,6	-2,7	-1,1	3,0	2,3	3,1	4,9	4,5	3,4	3,1	2,8

Vir podatkov: SURS, napoved UMAR.

Tabela 4a: Stroškovna struktura bruto domačega proizvoda

tekoče cene, mio EUR

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
									napoved		
1. Sredstva za zaposlene	18.921,2	18.486,6	18.072,8	18.406,9	18.903,7	19.902,2	21.202,9	22.803,3	24.512,5	26.164,4	27.816,8
Bruto plače in prejemki	16.244,7	15.816,8	15.478,7	15.791,5	16.192,8	17.081,3	18.203,2	19.542,6	21.002,3	22.410,8	23.822,7
Socialni prispevki delodajalcev	2.676,5	2.669,8	2.594,1	2.615,4	2.710,9	2.820,9	2.999,7	3.505,6	3.510,2	3.753,6	3.994,1
2. Davki na proizvodnjo in uvoz	5.236,8	5.274,1	5.474,1	5.636,2	5.796,9	5.953,0	6.205,0	6.533,9	6.783,6	7.038,1	7.304,6
3. Subvencije na proizvodnjo	625,0	606,0	673,7	581,5	528,1	548,1	575,3	613,7	664,8	628,7	594,7
4. Bruto poslovni presežek / raznovrstni dohodek	13.363,3	12.921,3	13.366,0	14.141,8	14.690,8	15.050,2	16.167,1	17.224,0	18.165,8	19.003,8	19.916,3
5. BDP (5=1+2-3+4)	36.896,3	36.076,1	36.239,2	37.603,3	38.863,3	40.357,2	42.999,7	45.947,5	48.797,1	51.577,6	54.443,1

Vir podatkov: SURS, napoved UMAR.

Tabela 4b: Stroškovna struktura bruto domačega proizvoda

struktura v % (tekoče cene)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
									napoved		
1. Sredstva za zaposlene	51,3	51,2	49,9	49,0	48,6	49,3	49,3	50,2	50,2	50,7	51,1
Bruto plače in prejemki	44,0	43,8	42,7	42,0	41,7	42,3	42,3	42,5	43,0	43,5	43,8
Socialni prispevki delodajalcev	7,3	7,4	7,2	7,0	7,0	7,0	7,0	7,6	7,2	7,3	7,3
2. Davki na proizvodnjo in uvoz	14,2	14,6	15,1	15,0	14,9	14,8	14,4	14,2	13,9	13,6	13,4
3. Subvencije na proizvodnjo	1,7	1,7	1,9	1,5	1,4	1,4	1,3	1,3	1,4	1,2	1,1
4. Bruto poslovni presežek / raznovrstni dohodek	36,2	35,8	36,9	37,6	37,8	37,3	37,6	37,5	37,2	36,8	36,6
5. BDP (5=1+2-3+4)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Vir podatkov: SURS; napoved UMAR.

Tabela 5a: Izdatkovna struktura bruto domačega proizvoda

tekoče cene, mio EUR

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
									napoved		
1 BRUTO DOMAČI PROIZVOD (1=4+5)	36.896,3	36.076,1	36.239,2	37.603,3	38.863,3	40.357,2	42.999,7	45.947,5	48.797,1	51.577,6	54.443,1
2 IZVOZ PROIZVODOV IN STORITEV	25.965,4	26.380,5	27.004,4	28.517,1	29.900,3	31.384,5	35.636,5	39.151,0	41.889,4	44.870,6	47.710,0
3 UVOZ PROIZVODOV IN STORITEV	25.288,1	24.858,8	24.989,7	25.734,0	26.566,0	27.686,0	31.455,2	34.796,1	37.460,2	40.316,6	43.076,6
4 SALDO menjave s tujino (4=2-3)	677,3	1.521,7	2.014,7	2.783,1	3.334,3	3.698,5	4.181,2	4.354,9	4.429,2	4.554,0	4.633,4
5 DOMAČA POTROŠNJA (5=6+9)	36.219,0	34.554,4	34.224,5	34.820,2	35.529,1	36.658,7	38.818,4	41.592,6	44.367,9	47.023,6	49.809,6
6 KONČNA POTROŠNJA (6=7+8)	28.205,1	27.805,8	27.163,4	27.458,5	28.015,0	29.108,4	30.142,1	31.548,4	33.261,0	34.911,1	36.597,8
7 ZASEBNA POTROŠNJA	20.667,7	20.509,6	20.090,3	20.461,9	20.817,0	21.516,9	22.304,8	23.359,8	24.550,4	25.678,3	26.859,0
- gospodinjstva	20.337,9	20.202,7	19.784,6	20.136,7	20.482,3	21.187,0	21.963,0	22.995,5	24.171,0	25.283,2	26.446,7
- izdatki zasebnih neprofitnih institucij	329,8	306,9	305,7	325,2	334,7	329,9	341,8	364,3	379,4	395,1	412,3
8 DRŽAVNA POTROŠNJA	7.537,4	7.296,3	7.073,1	6.996,6	7.198,0	7.591,5	7.837,3	8.188,7	8.710,6	9.232,8	9.738,8
9 BRUTO INVESTICIJE (9=10+11)	8.013,9	6.748,5	7.061,2	7.361,7	7.514,1	7.550,3	8.676,4	10.044,1	11.106,9	12.112,5	13.211,8
10 BRUTO INVESTICIJE V OSNOVNA SREDSTVA	7.450,7	6.933,9	7.174,9	7.286,7	7.313,4	7.082,3	7.961,5	9.060,2	10.055,2	11.060,4	12.136,1
11 SPREMEMBE ZALOG IN VREDNOSTNI PREDMETI	563,2	-185,4	-113,8	75,0	200,6	468,1	714,9	984,1	1.051,7	1.052,1	1.075,7

Vir podatkov: SURS, napoved UMAR.

Tabela 5b: Izdatkovna struktura bruto domačega proizvoda

struktura v % (tekoče cene)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
									napoved		
1 BRUTO DOMAČI PROIZVOD (1=4+5)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
2 IZVOZ PROIZVODOV IN STORITEV	70,4	73,1	74,5	75,8	76,9	77,8	82,9	85,2	85,8	87,0	87,6
3 UVOZ PROIZVODOV IN STORITEV	68,5	68,9	69,0	68,4	68,4	68,6	73,2	75,7	76,8	78,2	79,1
4 SALDO menjave s tujino (4=2-3)	1,8	4,2	5,6	7,4	8,6	9,2	9,7	9,5	9,1	8,8	8,5
5 DOMAČA POTROŠNJA (5=6+9)	98,2	95,8	94,4	92,6	91,4	90,8	90,3	90,5	90,9	91,2	91,5
6 KONČNA POTROŠNJA (6=7+8)	76,4	77,1	75,0	73,0	72,1	72,1	70,1	68,7	68,2	67,7	67,2
7 ZASEBNA POTROŠNJA	56,0	56,9	55,4	54,4	53,6	53,3	51,9	50,8	50,3	49,8	49,3
- gospodinjstva	55,1	56,0	54,6	53,6	52,7	52,5	51,1	50,0	49,5	49,0	48,6
- izdatki zasebnih neprofitnih institucij	0,9	0,9	0,8	0,9	0,9	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
8 DRŽAVNA POTROŠNJA	20,4	20,2	19,5	18,6	18,5	18,8	18,2	17,8	17,9	17,9	17,9
9 BRUTO INVESTICIJE (9=10+11)	21,7	18,7	19,5	19,6	19,3	18,7	20,2	21,9	22,8	23,5	24,3
10 BRUTO INVESTICIJE V OSNOVNA SREDSTVA	20,2	19,2	19,8	19,4	18,8	17,5	18,5	19,7	20,6	21,4	22,3
11 SPREMEMBE ZALOG IN VREDNOSTNI PREDMETI	1,5	-0,5	-0,3	0,2	0,5	1,2	1,7	2,1	2,2	2,0	2,0

Vir podatkov: SURS, napoved UMAR.

Tabela 6a: Izdatkovna struktura bruto domačega proizvoda

mio EUR

	stalne cene preteklega leta								stalne cene 2018		
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
									napoved		
1 BRUTO DOMAČI PROIZVOD (1=4+5)	36.487,8	35.911,3	35.667,7	37.308,5	38.470,0	40.055,7	42.326,9	44.929,1	47.505,5	48.988,4	50.377,0
2 IZVOZ PROIZVODOV IN STORITEV	24.912,6	26.117,6	27.185,2	28.542,2	29.945,0	31.826,7	34.757,8	38.203,1	41.166,5	43.348,9	45.391,3
3 UVOZ PROIZVODOV IN STORITEV	23.924,3	24.351,2	25.370,6	26.023,2	26.949,0	28.316,4	30.531,0	33.887,8	36.878,0	39.007,6	41.098,2
4 SALDO menjave s tujino (4=2-3)	988,3	1.766,4	1.814,6	2.518,9	2.996,0	3.510,3	4.226,8	4.315,4	4.288,6	4.341,3	4.293,1
5 DOMAČA POTROŠNJA (5=6+9)	35.499,5	34.145,0	33.853,1	34.789,5	35.474,0	36.545,4	38.100,1	40.613,7	43.216,9	44.647,2	46.083,9
6 KONČNA POTROŠNJA (6=7+8)	27.610,8	27.530,6	26.814,1	27.461,2	28.101,7	29.028,2	29.555,1	30.844,5	32.418,4	33.164,9	33.841,9
7 ZASEBNA POTROŠNJA	20.311,7	20.162,7	19.667,8	20.475,7	20.937,0	21.635,3	21.925,5	22.806,3	24.045,4	24.632,9	25.186,2
- gospodinjstva	19.984,7	19.857,2	19.362,2	20.152,4	20.603,8	21.307,9	21.590,9	22.448,0	23.673,8	24.253,9	24.799,6
- izdatki zasebnih neprofitnih institucij	327,0	305,5	305,6	323,3	333,2	327,4	334,6	358,3	371,6	379,0	386,6
8 DRŽAVNA POTROŠNJA	7.299,1	7.367,9	7.146,2	6.985,5	7.164,7	7.392,9	7.629,6	8.038,3	8.372,9	8.532,0	8.655,7
9 BRUTO INVESTICIJE (9=10+11)	7.888,8	6.614,4	7.039,0	7.328,3	7.372,3	7.517,3	8.544,9	9.769,4	10.798,5	11.482,3	12.242,0
10 BRUTO INVESTICIJE V OSNOVNA SREDSTVA	7.345,7	6.792,4	7.152,9	7.247,3	7.169,1	7.043,8	7.841,1	8.804,2	9.762,4	10.445,7	11.182,2
11 SPREMEMBE ZALOG IN VREDNOSTNI PREDMETI	543,1	-178,1	-114,0	81,1	203,2	473,5	703,8	965,1	1.036,2	1.036,5	1.059,8

Vir podatkov: SURS, napoved UMAR.

Tabela 6b: Izdatkovna struktura bruto domačega proizvoda

realne stopnje rasti v %

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
									napoved		
1 BRUTO DOMAČI PROIZVOD (1=4+5)	0,6	-2,7	-1,1	3,0	2,3	3,1	4,9	4,5	3,4	3,1	2,8
2 IZVOZ PROIZVODOV IN STORITEV	6,9	0,6	3,1	5,7	5,0	6,4	10,7	7,2	5,1	5,3	4,7
3 UVOZ PROIZVODOV IN STORITEV	5,0	-3,7	2,1	4,1	4,7	6,6	10,3	7,7	6,0	5,8	5,4
4 SALDO menjave s tujino ¹	1,3	3,0	0,8	1,4	0,6	0,5	1,3	0,3	-0,1	0,1	-0,1
5 DOMAČA POTROŠNJA (5=6+9)	-0,7	-5,7	-2,0	1,7	1,9	2,9	3,9	4,6	3,9	3,3	3,2
6 KONČNA POTROŠNJA (6=7+8)	-0,2	-2,4	-3,6	1,1	2,3	3,6	1,5	2,3	2,8	2,3	2,0
7 ZASEBNA POTROŠNJA	0,0	-2,4	-4,1	1,9	2,3	3,9	1,9	2,2	2,9	2,4	2,2
- gospodinjstva	0,0	-2,4	-4,2	1,9	2,3	4,0	1,9	2,2	2,9	2,4	2,2
- izdatki zasebnih neprofitnih institucij	-2,9	-7,4	-0,4	5,8	2,4	-2,2	1,4	4,8	2,0	2,0	2,0
8 DRŽAVNA POTROŠNJA	-0,7	-2,2	-2,1	-1,2	2,4	2,7	0,5	2,6	2,2	1,9	1,4
9 BRUTO INVESTICIJE (9=10+11)	-2,2	-17,5	4,3	3,8	0,1	0,0	13,2	12,6	7,5	6,3	6,6
10 BRUTO INVESTICIJE V OSNOVNA SREDSTVA	-4,9	-8,8	3,2	1,0	-1,6	-3,7	10,7	10,6	7,7	7,0	7,0
11 SPREMEMBE ZALOG IN VREDNOSTNI PREDMETI ¹	0,6	-2,0	0,2	0,5	0,3	0,7	0,6	0,6	0,1	0,0	0,0

Vir podatkov: SURS, napoved UMAR.

Opomba: ¹ Kot prispevek k realni rasti BDP (v odstotnih točkah).

Tabela 7: Plačilna bilanca - plačilno bilančna statistika

mio EUR

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
									napoved		
I. TEKOČI RAČUN	68	775	1.594	2.179	1.760	2.224	3.077	3.375	3.162	3.247	3.220
1. BLAGO	-974	-81	708	1.181	1.476	1.536	1.561	1.224	1.013	880	695
1.1. Izvoz blaga	21.042	21.256	21.692	22.961	24.039	24.991	28.462	31.151	33.297	35.670	37.909
1.2. Uvoz blaga	22.016	21.337	20.984	21.780	22.563	23.454	26.901	29.927	32.284	34.789	37.214
2. STORITVE	1.406	1.509	1.732	1.697	1.930	2.251	2.719	3.149	3.435	3.694	3.961
2.1. Izvoz storitev	4.906	5.106	5.317	5.558	5.936	6.487	7.275	8.016	8.609	9.219	9.821
- Transport	1.309	1.346	1.398	1.529	1.672	1.854	2.099	2.382	2.585	2.768	2.950
- Potovanja	1.975	2.008	2.043	2.060	2.098	2.190	2.434	2.718	2.866	3.025	3.178
- Ostalo	1.622	1.752	1.877	1.969	2.166	2.443	2.742	2.916	3.159	3.426	3.693
2.2. Uvoz storitev	3.500	3.597	3.586	3.862	4.007	4.236	4.556	4.867	5.174	5.525	5.860
- Transport	725	713	738	814	851	922	1.025	1.019	1.082	1.139	1.198
- Potovanja	817	730	708	745	823	854	882	1.001	1.049	1.107	1.156
- Ostalo	1.958	2.153	2.140	2.302	2.333	2.461	2.649	2.847	3.043	3.280	3.506
1., 2. BLAGO IN STORITVE	432	1.428	2.440	2.878	3.406	3.787	4.280	4.373	4.448	4.575	4.655
Izvoz blaga in storitev	25.948	26.362	27.010	28.519	29.975	31.478	35.737	39.167	41.906	44.889	47.729
Uvoz blaga in storitev	25.516	24.934	24.569	25.641	26.569	27.690	31.457	34.794	37.458	40.314	43.074
3. PRIMARNI DOHODKI	-279	-578	-482	-428	-1.294	-1.215	-926	-671	-753	-767	-809
3.1. Prejemki	1.318	853	822	1.093	1.314	1.487	1.669	1.937	1.853	1.880	1.869
- Od dela	327	169	201	235	281	314	364	462	508	540	570
- Od kapitala	580	207	54	368	511	636	695	749	673	636	615
- Ostali primarni dohodki	411	478	567	490	522	537	610	726	672	704	684
3.2. Izdatki	1.598	1.431	1.303	1.521	2.608	2.702	2.596	2.608	2.606	2.647	2.678
- Od dela	93	99	100	114	122	128	141	159	185	215	245
- Od kapitala	1.328	1.097	917	1.063	2.057	2.084	1.917	1.890	1.799	1.761	1.717
- Ostali primarni dohodki	176	235	286	344	429	490	538	558	623	670	716
4. SEKUNDARNI DOHODKI	-84	-75	-365	-271	-352	-349	-276	-327	-533	-560	-626
4.1. Prejemki	993	931	630	709	735	724	838	866	841	854	842
4.2. Izdatki	1.077	1.006	994	980	1.087	1.073	1.115	1.193	1.374	1.414	1.468
II. KAPITALSKI RAČUN	-85	41	162	79	412	-303	-324	-210			
1. Bruto pridobitve/ odtujitve neproizvedenih nefinančnih imetij	-12	-4	-10	-24	-37	-45	-76	-33			
2. Kapitalski transferji	-73	45	172	102	449	-258	-248	-177			
III. FINANČNI RAČUN	-754	-142	1.004	2.251	1.710	1.153	1.754	2.043			
1. Neposredne naložbe	-640	-466	-47	-584	-1.269	-864	-414	-1.132			
- Imetja	-3	-439	24	155	292	434	551	150			
- Obveznosti	636	27	71	739	1.560	1.298	966	1.282			
2. Naložbe v vrednostne papirje	-1.844	220	-4.176	-3.968	2.940	5.094	2.958	701			
3. Finančni derivativi	155	89	27	-51	-98	-216	-248	-28			
4. Ostale naložbe	1.646	45	5.194	6.765	250	-2.764	-630	2.450			
4.1. Imetja	425	456	599	4.737	-650	-2.340	-1.584	1.771			
4.2. Obveznosti	-1.221	411	-4.595	-2.028	-900	423	-954	-679			
5. Rezervna imetja	-72	-31	5	89	-113	-97	89	52			
IV. NETO NAPAKE IN IZPUSTITVE	-737	-958	-752	-6	-462	-768	-999	-1.122			

Vir podatkov: BS, napoved UMAR.

Opomba: Metodologija plačilne bilance temelji na priporočilih šeste izdaje Priročnika za izdelavo plačilne bilance, ki ga je izdal Mednarodni denarni sklad (Balance of Payments and International Investment Position).

Tabela 8: Kazalniki trga dela

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
									napoved		
PONUDBA NA TRGU DELA											
Stopnja aktivnosti (20-64 let, v %) **	74,5	74,9	74,9	75,1	76,0	76,2	78,6	79,6	80,3	80,9	81,6
Aktivno prebivalstvo po ADS (v tisoč) **	1.020	1.013	1.008	1.015	1.008	995	1.027	1.034	1.038	1.041	1.044
- letna rast (v %)	-2,1	-0,6	-0,6	0,7	-0,7	-1,3	3,2	0,7	0,4	0,3	0,3
ZAPOSLENOST IN BREZPOSELNOST											
Zaposlenost po nacionalnih računih (v tisoč)	946,0	937,2	926,7	930,4	942,6	959,5	987,8	1.017,3	1.037,6	1.048,3	1.054,9
- letna rast (v %)	-1,7	-0,9	-1,1	0,4	1,3	1,8	2,9	3,0	2,0	1,0	0,6
Delovno aktivni po ADS (v tisoč)	936,2	923,7	906,0	917,0	917,6	915,0	959,0	981,0	993,0	1.000,0	1.006,0
- letna rast (v %)	-3,1	-1,3	-1,9	1,2	0,1	-0,3	4,8	2,3	1,3	0,7	0,6
Stopnja delovne aktivnosti (20-64 let, v %) **	68,4	68,3	67,2	67,8	69,1	70,1	73,4	75,5	76,9	77,8	78,6
Formalno delovno aktivni (v tisoč) *	824,0	810,0	793,6	797,8	804,6	817,2	845,5	872,8	896,3	906,3	912,7
- letna rast (v %)	-1,3	-1,7	-2,0	0,5	0,9	1,6	3,5	3,2	2,7	1,1	0,7
od teh osebe v delovnem razmerju (v tisoč)	729,1	717,0	698,7	703,0	713,1	730,5	755,3	780,2	801,6	811,0	817,0
- letna rast (v %)	-2,4	-1,6	-2,6	0,6	1,4	2,4	3,4	3,3	2,7	1,2	0,7
od teh samozaposleni (v tisoč)	94,9	93,0	94,9	94,8	91,6	86,7	90,2	92,6	94,7	95,4	95,7
- letna rast (v %)	8,1	-2,1	2,1	-0,1	-3,4	-5,3	4,0	2,7	2,3	0,7	0,3
Brezposelni po ADS (v tisoč) **	83,3	89,7	101,8	98,0	90,5	79,7	67,5	53,0	44,5	40,5	37,8
- letna rast (v %)	10,8	7,7	13,5	-3,7	-7,7	-11,9	-15,3	-21,5	-16,0	-9,0	-6,7
Registrirani brezposelni (v tisoč)	110,7	110,2	119,8	120,1	112,7	103,2	88,6	78,5	73,8	68,5	62,9
- letna rast (v %)	10,1	-0,5	8,8	0,2	-6,1	-8,5	-14,1	-11,5	-5,9	-7,3	-8,2
Stopnja brezposelnosti po ADS (v %) **	8,2	8,9	10,1	9,7	9,0	8,0	6,6	5,1	4,3	3,9	3,7
Stopnja registrirane brezposelnosti (v %)	11,8	12,0	13,1	13,1	12,3	11,2	9,5	8,2	7,6	7,0	6,4

Vir podatkov: SURS, ZRSZ; Eurostat; napoved UMAR in Eurostat.

Opomba: * Po statističnem registru delovno aktivnega prebivalstva, vključno z oceno samostojnih kmetov. ** Vrednosti za leto 2018 so ocene UMAR; podrobni podatki v času izdelave napovedi še niso bili na voljo. Letna številka je izračunana kot povprečje četrtletij.

Tabela 9: Indikatorji mednarodne konkurenčnosti

letne stopnje rasti v %

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	napoved			
									2019	2020	2021	
Efektivni tečaj¹												
Nominalno	0,0	-1,4	0,9	0,2	-3,1	1,0	0,5	0,7	-0,4	0,0	0,0	
Realno - deflator cene življenjskih potrebščin	-1,0	-1,2	1,2	-0,2	-4,1	0,3	0,4	0,8	-0,2	0,0	0,2	
Realno - deflator stroški dela na enoto proizvoda	-1,9	-3,0	0,0	-1,6	-3,6	1,0	0,0	0,5	0,9	1,3	1,2	

Komponente stroškov dela na enoto proizvoda

Nominalni stroški dela na enoto proizvoda	-0,8	0,8	0,5	-1,2	0,3	1,8	1,3	2,5	3,7	3,4	3,3
Sredstva za zaposlene na zaposlenega, nominalno	1,5	-1,0	0,5	1,3	1,3	3,0	3,2	4,0	5,1	5,5	5,5
Produktivnost dela, realno ²	2,4	-1,8	0,0	2,5	1,0	1,2	1,9	1,5	1,4	2,1	2,2
Realni stroški dela na enoto proizvoda	-1,9	0,3	-1,1	-2,0	-0,7	1,0	-0,3	0,2	0,9	0,8	0,6
Produktivnost dela, nominalno ³	3,5	-1,3	1,6	3,4	2,0	2,0	3,5	3,8	4,1	4,6	4,9

Vir podatkov: SURS statistika nacionalnih računov, ECB, Consensus Forecasts, Evropska komisija, napoved in preračuni UMAR.

Opombe: ¹ Harmonizirani efektivni tečaj do 37 trgovinskih partneric: 19 držav zunaj evrskega območja in 18 držav evrskega območja; rast vrednosti pomeni apreciacijo nacionalne valute in obratno. ² Bruto domači proizvod na zaposlenega, v stalnih cenah; ³ Bruto domači proizvod na zaposlenega, v tekočih cenah.

Tabela 10a: Konsolidirana bilanca javnega financiranja po metodologiji GFS - IMF

tekoče cene, v mio EUR

BILANCA PRIHODKOV	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
I. SKUPAJ PRIHODKI	14.982	14.999	14.728	15.494	15.714	15.842	16.803	18.593
DAVČNI PRIHODKI	13.209	13.118	12.648	13.193	13.746	14.240	15.162	16.225
DAVKI NA DOHODEK IN DOBIČEK	2.724	2.657	2.137	2.386	2.585	2.681	2.967	3.296
Dohodnina	2.054	2.077	1.868	1.916	1.986	2.079	2.197	2.447
Davek od dohodkov pravnih oseb	668	577	265	468	595	599	766	846
PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST	5.268	5.244	5.127	5.272	5.474	5.721	6.092	6.550
DAVKI NA PLAČILNO LISTO IN DELOVNO SILO	29	26	23	20	20	20	21	22
DAVKI NA PREMOŽENJE	215	234	254	245	238	256	274	278
DOMAČI DAVKI NA BLAGO IN STORITVE	4.856	4.876	5.027	5.191	5.347	5.433	5.723	5.989
Davek na dodano vrednost	2.992	2.905	3.029	3.153	3.229	3.272	3.504	3.757
Trošarine	1.462	1.560	1.491	1.491	1.515	1.551	1.585	1.560
DAVKI NA MEDN. TRGOVINO IN TRANSAKCIJE	100	83	77	78	82	82	83	90
DRUGI DAVKI	17	-1	1	0	1	48	1	0
NEDAVČNI PRIHODKI	829	912	989	1.184	956	963	1.089	1.351
KAPITALSKI PRIHODKI	65	63	67	53	96	96	91	153
DONACIJE	10	9	33	19	12	10	9	12
TRANSFERNI PRIHODKI	54	52	53	5	21	51	52	56
SREDSTVA PREJETA IZ PRORAČUNA EU	815	845	938	1.040	882	481	399	797

Vir podatkov: Ministrstvo za finance, Bilten javnih financ.

Tabela 10b: Konsolidirana bilanca javnega financiranja po metodologiji GFS - IMF

deleži v primerjavi z BDP v %

BILANCA PRIHODKOV	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
I. SKUPAJ PRIHODKI	40,6	41,6	40,6	41,2	40,4	39,3	39,1	40,5
DAVČNI PRIHODKI	35,8	36,4	34,9	35,1	35,4	35,3	35,3	35,3
DAVKI NA DOHODEK IN DOBIČEK	7,4	7,4	5,9	6,3	6,7	6,6	6,9	7,2
Dohodnina	5,6	5,8	5,2	5,1	5,1	5,2	5,1	5,3
Davek od dohodkov pravnih oseb	1,8	1,6	0,7	1,2	1,5	1,5	1,8	1,8
PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST	14,3	14,5	14,1	14,0	14,1	14,2	14,2	14,3
DAVKI NA PLAČILNO LISTO IN DELOVNO SILO	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
DAVKI NA PREMOŽENJE	0,6	0,6	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6
DOMAČI DAVKI NA BLAGO IN STORITVE	13,2	13,5	13,9	13,8	13,8	13,5	13,3	13,0
Davek na dodano vrednost	8,1	8,1	8,4	8,4	8,3	8,1	8,1	8,2
Trošarine	4,0	4,3	4,1	4,0	3,9	3,8	3,7	3,4
DAVKI NA MEDN. TRGOVINO IN TRANSAKCIJE	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
DRUGI DAVKI	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
NEDAVČNI PRIHODKI	2,2	2,5	2,7	3,1	2,5	2,4	2,5	2,9
KAPITALSKI PRIHODKI	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	0,3
DONACIJE	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
TRANSFERNI PRIHODKI	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
SREDSTVA PREJETA IZ PRORAČUNA EU	2,2	2,3	2,6	2,8	2,3	1,2	0,9	1,7

Vir podatkov: Ministrstvo za finance, Bilten javnih financ, SURS, Temeljni agregati nacionalnih računov.

Tabela 11a: Konsolidirana bilanca javnega financiranja po metodologiji GFS - IMF

tekoče cene, mio EUR

BILANCA ODHODKOV	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
II. SKUPAJ ODHODKI	16.546	16.126	16.286	16.755	16.956	16.497	17.102	18.067
TEKOČI ODHODKI	6.927	6.814	6.838	7.043	7.168	7.407	7.733	7.967
PLAČE IN DRUGI IZDATKI ZAPOSLENIM	3.330	3.185	3.114	3.116	3.124	3.278	3.406	3.583
PRISPEVKI DELODAJALCEV ZA SOC. VARNOST	553	543	503	494	486	508	533	585
IZDATKI ZA BLAGO IN STORITVE	2.443	2.373	2.239	2.233	2.311	2.371	2.627	2.633
PLAČILA OBRESTI	527	648	840	1.097	1.043	1.074	985	868
REZERVE	74	65	143	103	204	176	183	297
TEKOČI TRANSFERI	7.819	7.687	7.671	7.592	7.540	7.700	7.913	8.235
SUBVENCije	496	503	520	467	399	397	425	444
TRANSFERI POSAMEZNIKOM IN GOSPODINJSTVOM	6.533	6.384	6.343	6.335	6.371	6.496	6.665	6.925
DRUGI TEKOČI TRANSFERI	789	800	809	789	770	807	822	866
INVESTICIJSKI ODHODKI - SKUPAJ	1.396	1.235	1.351	1.717	1.815	962	1.078	1.431
INVESTICIJSKI ODHODKI	1.024	915	1.032	1.451	1.520	784	891	1.159
INVESTICIJSKI TRANSFERI	372	320	319	266	295	178	187	273
PLAČILA SREDSTEV V PRORAČUN EU	405	390	425	403	433	427	378	433
III. JAVNOFINANČNI PRESEŽEK / PRIMANJKLJAJ (I. - II.)	-1.564	-1.127	-1.558	-1.261	-1.242	-654	-299	526

Vir podatkov: Ministrstvo za finance, Bilten javnih financ.

Tabela 11b: Konsolidirana bilanca javnega financiranja po metodologiji GFS - IMF

deleži v primerjavi z BDP v %

BILANCA ODHODKOV	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
II. SKUPAJ ODHODKI	44,8	44,7	44,9	44,6	43,6	40,9	39,8	39,3
TEKOČI ODHODKI	18,8	18,9	18,9	18,7	18,4	18,4	18,0	17,3
PLAČE IN DRUGI IZDATKI ZAPOSLENIM	9,0	8,8	8,6	8,3	8,0	8,1	7,9	7,8
PRISPEVKI DELODAJALCEV ZA SOC. VARNOST	1,5	1,5	1,4	1,3	1,3	1,3	1,2	1,3
IZDATKI ZA BLAGO IN STORITVE	6,6	6,6	6,2	5,9	5,9	5,9	6,1	5,7
PLAČILA OBRESTI	1,4	1,8	2,3	2,9	2,7	2,7	2,3	1,9
REZERVE	0,2	0,2	0,4	0,3	0,5	0,4	0,4	0,6
TEKOČI TRANSFERI	21,2	21,3	21,2	20,2	19,4	19,1	18,4	17,9
SUBVENCije	1,3	1,4	1,4	1,2	1,0	1,0	1,0	1,0
TRANSFERI POSAMEZNIKOM IN GOSPODINJSTVOM	17,7	17,7	17,5	16,8	16,4	16,1	15,5	15,1
DRUGI TEKOČI TRANSFERI	2,1	2,2	2,2	2,1	2,0	2,0	1,9	1,9
INVESTICIJSKI ODHODKI - SKUPAJ	3,8	3,4	3,7	4,6	4,7	2,4	2,5	3,1
INVESTICIJSKI ODHODKI	2,8	2,5	2,8	3,9	3,9	1,9	2,1	2,5
INVESTICIJSKI TRANSFERI	1,0	0,9	0,9	0,7	0,8	0,4	0,4	0,6
PLAČILA SREDSTEV V PRORAČUN EU	1,1	1,1	1,2	1,1	1,1	1,1	0,9	0,9
III. JAVNOFINANČNI PRESEŽEK / PRIMANJKLJAJ (I. - II.)	-4,2	-3,1	-4,3	-3,4	-3,2	-1,6	-0,7	1,1

Vir podatkov: Ministrstvo za finance, Bilten javnih financ; SURS, Temeljni agregati nacionalnih računov.

Seznam kratic

Kratice uporabljene v besedilu

ADS – Anketa o delovni sili, **BDP** – Bruto domači proizvod, **BS** – Banka Slovenije, **EC** – European Commission, **ECB** – European Central Bank, **EK** – Evropska komisija, **EIA** – Energy Information Administration, **ESA** – European system of accounts, **EU** – Evropska unija, **EUR** – evro, **GFS** – Government Finance Statistics, **GZS** – Gospodarska zbornica Slovenije, **ICŽP** – indeks cen življenjskih potrebščin, **IER** – Inštitut za ekonomska raziskovanja, **IKT** – Informacijsko-komunikacijska tehnologija, **ILO** – International Labour Organization, **IMF** – International Monetary Fund, **JN** – jesenska napoved, **ME** – aritmetično povprečje napak (angl. *Mean Error*), **MAE** – povprečna absolutna napaka (angl. *Mean Absolute Error*), **MDS** – Mednarodni denarni sklad, **MF** – Ministrstvo za finance, **OECD** – Organization for Economic Co-operation and Development, **PN** – pomladanska napoved, **RMSE** – koren povprečne kvadratne napake (angl. *Root Mean Square Error*), **SRDAP** – Statistični register delovno aktivnega prebivalstva, **STO** – Svetovna trgovinska organizacija, **SURS** – Statistični urad RS, **TR** – tekoči račun, **USD** – ameriški dolar, **UMAR** – Urad RS za makroekonomske analize in razvoj, **WIIW** – Wiener Institut für Internationale Wirtschaftsvergleiche, **WTO** – World Trade Organization, **ZDA** – Združene države Amerike, **ZK** – Združeno kraljestvo, **ZRSZ** – Zavod RS za zaposlovanje.

**pomladanska napoved
gospodarskih gibanj 2019**